

CORPUS NUMMORUM HUNGARIAE

*

MAGYAR EGYETEMES ÉREMTÁR

II. KÖTET

VEGYESHÁZI KIRÁLYOK KORA

A M. TUD. AKADÉMIA ARCHAEOLOG. BIZOTTSÁGA MEGBIZASÁBÓL

ÍRTA

DR. RÉTHY LÁSZLÓ

L. TAG

BUDAPEST, 1907

HORNYÁNSZKY VIKTOR CSÁSZ. ÉS KIRÁLYI UDVARI KÖNYVNYOMDÁJA

ELŐSZÓ.

Nyolczadik éve már, hogy a Corpus Nummorum Hungariae első része, mely az Árpád-házi királyok korának eszméit tárgyalja általános tipusaik szerint, megjelent. Hogy a második rész csak most oly hosszú idő múlva jelent meg, annak többféle oka volt. Az első ok az, hogy az első rész megjelenése után az volt a szándékom, hogy az Árpád-házi királyok érmeinek részletes, darab és bélyegváltozat szerint való leírását adjam, melyhez az anyagot hosszú múzeumi gyakorlatom alatt folyton gyűjtöttem s gyűjtötték többen szaktársaim közül, így : Sziklay Jenő, Zimmermann Lajos, Fehér József s mások, a mely anyag nyomtatás alá rendezését munkába is vettem.

Elkészítettem I. (szent) István érmeinek részletes leírását, a bélyegváltozatok százaival, a mi kéziratban érdekes és tanulságos képet nyújtott. Ennek nyomdai reprodukciója azonban a köriratok s betűalakok tömérdek változata miatt kérdőjel gyanánt állt előttem. Én így igyekeztem e kérdést megoldani, hogy szent István érmeinek avers és revers köriratait hasábosan rajzoltattam meg, melyek clichéihez járult volna a rendes nyomdai szedés. E komplikált munka azonban költséges voltánál fogva alig lett volna folytatható, a többi király érmeinél, különösen azoknál, melyeken a köriratokon kívül még a mellékjegyek nagyszámú változatait is pontosan fel kellett volna tüntetni. E célú újra csak rajzoltatással lehetett volna elérni, mely eljárás mellett az Árpád-házi királyok érmeinek legelső sorozatait azóta talán közzé tehettem volna, de történt valami, a mi e munkámban megakasztott. Felmerült a nagy richardpusztai lelet, mely több, mint 30,000 darab érmet tartalmazott. Köztudomású, hogy ez éremlelet rendezése és feldolgozása maga több mint egy évet vett igénybe.¹

¹ Dr. Éber Lászlóné: A richardpusztai éremlelet. Numizm. Közl. III. 87.

Számbavéve azt, hogy Árpád-kori éremfajok 1—170 specíese mind olyan, melyek pontos leírását csak körülményes és rendkívül fárasztó munkával — és csakis többek közreműködésével lehetett volna — sajtó alá rendeznem, felhagytam azzal a gondolattal, hogy e munkálatot folytassam.

E helyett egy szükségesebb és keresztülvihető munkába fogtam, a vegyesházi éremsorozatok typológiai ismertetésébe, melyet itt nyujtok át a magyar érmészet barátainak. E csoportnál ugyanazon elveket követtem, mint az első résznél, az éremfajok hovatartozásának meghatározását, az alfajok feltüntetését, a változatok mellőzésével.

A „Magyar Numizmatikai Társulat“, mely munkámban sok irányban támogatott, a jövőben megerősödve, remélhetőleg módot fog találni arra, hogy e vázlatból kiindulva, melyet én adhattam, a magyar numizmatika történetének s nemzetgazdasági jelentőségének elágazó köreit specziális tanulmányokkal ki fogja bővíteni s meg fogja oldhatni azt a célt, mely egy ember erejét messze túlszárnyalja. A magyar numizmatika története — igaz — még nincs megírva, s az én szerény munkásságom is csak egyoldalú eredmény, keret, mely mindössze az anyag képét mutatja be; a magyar numizmatika pragmatikus történetét ma még nem tudjuk megírni.

Budapest 1907 január hó.

Réthy László,
1. tag.

VEGYESHÁZI KIRÁLYOK ÉRMEI.

Róbert Károly. (1308—1342.)

Az Anjou-ház uralmával a magyar pénzverés történetében minden átmenet nélkül egyszerre új korszak veszi kezdetét. Az olasz renaissance átalakító befolyása hozta létre a hazai nemzetgazdasági viszonyok: földművelés, ipar, kereskedelem, hajózás, bányaművelés fellendülését, a városi élet sokoldalú kifejlődését. Az európaiasodás főtenyezője a dinasztia volt, melynek támogatása mellett indul meg egy nagy kultur-munka, melyből a dicsőített Anjou-korszak bontakozott ki.

E korban lép fel a rendszeres magyar aranyverés, e mellett az eddigieknél nagyobb ezüstpénzek, a garasok (grossi) jönnek forgalomba. Előbbiek a florenczi aranyak mintájára vezetnek a stylisált liliommal (floreus = forint), mely typus keresztelő szent János képével mint nemzetközi forma Európa-szerte el volt fogadva.

Róbert Károly érmeinek más fajai, a denárok és obulusok, többnyire a király képével s heraldikailag szabatos címerekkel vannak díszítve s anyagukat illetőleg mind jó ezüsthől verettek.

Róbert Károly érmeit verőhelyek szerint nem tudjuk csoportosítani, csak annyit látunk bizonyosan, hogy az ú. n. pénzverő-jegyek rendszeres alkalmazása az ő korában veszi kezdetét s hogy az aranyforintokat két pénzverő-helyen verték, az egyik azokat archaikus florenczi mintára készítette, a másik az olasz typust már magyar nemzeti jelleggel ruházta fel.

E különbséget az éremsorozatok 1. és 2. száma állítja elénk. Az első számú, sok példányban ismert aranyforint mellett 2. szám alatt látunk egy más aranyforintot, mely pénzdarab eredetiben nem ismeretes, de lenyomata a bécsi császári „fidei comiss-bibliothek” iratai közt van, a hol én azt 1898-ban Schwandtner János György hagyatékában ily című csomóban találtam: „Joannes Georgius Schwandnerus A.S. ab agendis causis ad Dicasteria aulica Caes. Reg. Vindobonnensis” 1769-ből.

A papírlapon, melybe a pénzdarab be van nyomva s gondosan utána rajzolva, Schwandtner (a kinek iratai egy készülendő magyar numizmatikai munka töredékének látszanak), mitsem említ annak eredetijéről, anyagáról, azt sem említi, hogy honnan ismeri? Én e lappangó, vagy talán elveszett éremdarabról az „Archaeologiai Értesítő”-ben (1898. 286. l.) rövid értesítést adtam volt s azt helytelenül Kis Károlynak tulajdonítottam, de csakhamar meggyőződtem, hogy az is Róbert Károly érmei közé tartozik, a mit I. Lajos aranyai bizonyítanak, miről alább lesz szó.

A cikk megjelenése után vettem észre, hogy a szóbanlevő aranyforintot, leírás után Rupp is ismerte (II. 6. lap) s idézi Köhlert (Ducaten-Cabinet I. 661. sz.), a hol e darab le van írva, s annyi van róla mondva, hogy egykor a hamburgi Dude-féle gyűjteményben volt. Rupp szerint a pénzdarab 1750-ben nyilvános árverésen adatott el. Kinek? s hol van ma? — máig minden utánjárásom mellett sem tudhattam meg.

Róbert Károly érmeinek gazdag sorozatát, Buda városa antonom érmei s egy szerb típusú éremfaj zárja be. Buda városának Róbert Károly erősítette meg, régibb szabadalmát, melyben mint az öt változatban ismert érmek mutatják, a dénárverés joga is bennfoglaltatott. A szerb matapan mintájára vert királyi éremfajról pedig azt gyanítjuk, hogy az macsói hódítása alkalmával 1319-ben, vagy szerbországi második hadjárata idején 1334-ben veretett szerb területen s minden valószínűség szerint szerb pénzverő műve.

Az érmek áttekintése:

A) Aranyforintok.

1. Av. Gyöngykörben a stylisált flórenczi liliom, oldalt: ✠ KAROLV · REX. Rev. gyöngykörben keresztelő szf. János dicsőítőfejű álló alakja, szemben, mezítláb teveszőrköpenyben, bal kezében hosszúnyelű kereszttel; oldalt: S · IOHANNES · B (aptista) és liliomos nyílt korona.
2. Av. Kettős gyk.¹ trónon ülő koronás király,² jobbájában országalma, baljában liliomos kormánypálca, lábai alatt trónzsámoly, a trón könyöklőin madáralakú diszítmények (strucz?); oldalt: KARVLVS — DEI · GRA · REX. Rev. kettős gyk. két mezőre osztott olasz paizs, jobbról az Anjou-liliomokkal, balról 6 vörös-fehér pólyával vagy csíkokkal; a paizs felett nyílt korona, oldalt S — E; körirat: HVNGARIE · IR · NOMINE · IHV · XPI (Jesu Christi).

B) Garasok.

3. Av. Kettős gyk. oroszlanos trónon ülő koronás király, jobbájában liliomos kormánypálca, baljában orsz. alma, körül: ✠ KARVLVS ✠ DEI ✠ GRATIA. Rev. kettős gyk. olasz paizs, jobbról anjou-liliomok, balról s fent két csillaggal s magyar csíkokkal, körül: ✠ GROS · REGIS ✠ VNGARIE.
4. Av. Kettős gyk. trónon ülő kor. kir. j. orsz. almával, b. liliomos kp. lábai alatt két kifelé néző nyugvó oroszlan, oldalt: MORETADO — MIHI · KAROLI. Rev. kettős keretben az anjou-magyar czimerpajzs, körül a belső keretben karikákba foglalt liliomok, a külső keretben: ✠ DEIGRATIA · REGIS · HVNGARIE.

¹ Állandó rövidítések: gyk. = gyöngykörben, vk. = vonalkörben.

² Az irány megjelölése nélkül az alak helyzete mindig szemben értendő.

5. Av. kettős gyk. trónon ülő kir. (mint előbb), de a trónkönyöklők oroszlánalakokkal, lába alatt zsámoly; körül: ✠ KĀROLVS · RĒG · hVNGhĀRIE. Rev. Mint 4 sz. de a címerpajzs mellett oldalt két gránátalma, a külső keretben: GRĀTIĀ · PLENA · DNS · TECUM.
6. Av. kettős gyk. trónon ülő kir. jb. feje felé tartott kormp., baljában orsz. alma a trónkönyöklők oroszlánfejekkel; körül: ✠ MORETA KĀRVLI REGIS hVNGĀRIE. Rev. kettős keretben az anjou-magyar cz. p., felül s oldalt pénzverő-jegyekkel, a belső keretben ✠ IVS · DAT · PĀCEM · PĀX · SĀLUTEM; a külső keretben ✠ hOROR · REGIS IVDITIV · DILIGIT (utóbbi jelmondat a nápolyi garasok után.)
7. Av. kettős gyk. trónon ülő kir. jb. vállára hajtott kp. b. orsz. alma, trónja könyöklőin szőlőlevelekhez hasonló diszitmények; körül ✠ MORĒTT · KĀRVLI · RĒGIS · hVNGĀRIĒ, Rev. kettős gyk., dúlt olasz paizs, a rendes címeralakokkal, a paizs bal csúcsán tornasisak, lobogó sisakborítóval és kettős szalaggal; a sisak koronájából kiemelkedő két strucz toll között a csőrével patkót tartó struczfej, oldalt éremverő jegyek; körül: mint 6. sz.

C) Kisebb éremfajok (denárok és obulusok).

8. Av. vk. Trónon ülő kir. j. orsz. almával, b. l kp. oldalt jegyek; Rev. címerpajzs, körül: ✠ KAROLVS · RĒX · hVNGhĀRIĒ.
9. Av. Rev. Az előbbi fajhoz hasonló előállítás és körirat. (Arch. É. r. f. XIII. 292. 4. M. N. M. Mont. 270.)
10. Av. vk. Trónon ülő kir. j. kormp. b. orsz. alma. Rev. cz. pajzs két liliummal s a magy. csíkokkal, körül: KĀRVLVS DEI (Arch. Ért. u. VI. 143, 3.) M. N. M.
11. Av. Többszörös vk. tr. ü. kir. jb. kormp. b. orsz. alma. Rev. kettős vk. és gyk. címerpajzs, oldalt madarakhoz hasonló diszitményekkel, a cz. felett lilium, körül ✠ MORETA REGIS KĀRVLI.
12. Av. Mint előbb; rev. mint előbb, de ✠ M. REGIS KĀRVLI.
13. Av. Trónon ülő kir. j. kormp. b. orsz. alma. Rev. kettős gyk. szemben álló kiterjesztett szárnyú sólyom, körül: ✠ MORĒTA RĒGIS KĀRVLI.
14. Av. Mint előbb. Rev. Mint előbb, körirat nélkül.
15. Av. Trónon ülő kir. kormp. és orsz. almával. Rev. Sisakdísz címerpajzs nélkül, körirat (belső kör nélkül) ✠ M · RĒGIS · hVNGĀRIĒ.
16. Av. Az előbbi fajhoz hasonló előállítás. Rev. Sisakdísz. (Arch. É. u. f. VI. 143. 2.) M. N. M.
17. Av. Trónon ülő kir. kormp. és orsz. almával. Rev. Kettős gyk., a husvéti bárány keresztes zászlócskával, körül: ✠ M · REGIS KĀRVLI.
18. Av. Királyi mellkép, szemben kormp. és orsz. almával. Rev. címerpajzs, felette verőbélyeg, körül (belső vk. nélkül) ✠ M · RĒGIS · hVNGĀRIĒ.
19. Av. Kir. mellkép karok nélkül, ezek helyett oldalt két-két lilium között R—V. Rev. címerpajzs b. kör nélkül: ✠ M RĒGIS KĀROLI.

20. Av. Kir. mellkép kormp. és orsz. almával. Rev. kettős vk. a címerpajzs és ✱ KÆROLVS REX hVNGÆRIÆ.
21. Av. Kir. mellkép, karok nélkül, és vk. nélkül: REX. KÆROLVS. Rev. Stylisált lilium.
22. Av. Rev. mint előbb (kisebb).
23. Av. Kir. mellkép, orsz. almával és kormánypálczával, oldalt jobbra a fej mellett K. Rev. kettős vk.: stylizált lilium és ✱ M RÆGIS · KÆROLI.
24. Av. Kir. mellkép (derékig), kormp. és befele fordított kezében orsz. alma. Rev. Mint előbb. (Num. Közl. IV. évf. 14. 1.)
25. Av. Királyi mellkép (derékig), befelé hajlott jobbjaiban kormánypálcza, baljában (?) Rev. vk. nélkül nyílt korona és ✱ M KAROLI.
26. Av. Királyi mellkép, karok nélkül, oldalt M — · K. Rev. Címerpajzs két liliummal és a magyar csíkokkal, a címér felett R, a címér oldalaival alul növénylombok. (Arch. É. u. f. XI. 41. 16.) M. N. M. (Mont. 267. Győri tört. és rég. füz. III. 1865. 363—65.)
27. Av. Királyi mellkép, karok nélkül, oldalt R — R. Rev. Jobbra néző s kiterjesztett szárnyú, álló sólyom, lábai előtt T jegy.
28. Av. Kettős gyk., koronás kir. fő, körül: ✱ KÆRVLV · REX · Rev. Jobbra lépő koronás oroszlán.
29. Av. Kettős gyk. koronás kalapú kir. mellkép, mely alul az érem széléig ér és ✱ M RÆGIS — KÆRVLI. Rev. Stylizált lilium éremverő betűk között.
30. Av. Kettős vk., koronás kir. fő és ✱ M · RÆGIS · KÆROLI. Rev. Sisakdísz.
31. Av. 28. sz. fajhoz hasonló előállítás és körirat. Rev. Jobbra néző álló strucz patkóval, oldalt éremverő betűk.
32. Av. Kettős gyk. melyet liliumokkal díszített ötös keret tölt be, koronás kir. fő. Rev. Jobbfelé térdelő és imádkozó szárnyas angyal, dicsőrével.
33. Av. Gyk. szembenéző kir. fő, oldalt betűkkel. Rev. Négyelt olasz paizs az 1—3 mezőben, liliumokkal, a 2—4 mezőben 6—6 magyar pólyával, a címér mellett oldalt két-két pont. (Arch. É. r. f. XIII. 392. 3.) M. N. M.
34. Av. Koronás kir. fő. Rev. Szárnyakból alkotott díszítmény, alul hatágú csillaggal.
35. Av. Kettős gyk. jobbra néző királyi fő, körül: KARVL'RÆX · Rev. Jobbra-balra álló s befelé néző két madáralak ágas fa között. (Arch. É. u. f. VI. 143. 1.) M. N. M.
36. Av. Jobbra néző királyi fő, és KARO RÆX. Rev. Háromtornyú vár, közepén kapuval, oldalt balra lilium.
37. Av. Jobbra néző királyi mellkép és KAROLV — SPRIMVS. Rev. Címerpajzs és ✱ REX hVNGÆRIÆ.
38. Av. A király s a királyné szembenéző koronás fejei, felettük K · H. Rev. Sisakdísz.
39. Av. Trónon ülő királyné és király, szemben. Rev. Háromtornyú vár, kapuzattal.
40. Av. Szemben álló Krisztus-kép, ovál keretben (mandorla), oldalt IÆSVS? Rev. A 32. sz. revershez hasonló angyal, egyik kezében kereszttel. (Arch. É. u. f. VI. 143. 7. v. ö. Nagy Lajos, Cattaro.) M. N. M.
41. Av. Kettős gyk. nyílt korona: R RÆGISKÆRVLI. Rev. Jobbfelé térdelő angyal, előtte K.

42. Av. Gyk. nyílt korona, oldalt egy-egy kis madáralak, felül fraktur betűkkel *Karuli*, alul *regis*. Rev. Jobbfelé álló visszanéző oroszlán felhajló farkkal. (Arch. É. r. f. XIII. 392. 1. Mont. 269.) M. N. M.
43. Av. vk. címertpajzs, oldalt s felül jegyekkel, körül: ✠ *KAROLVS PMVS REX hVNGAR*. Rev. álló husvéti bárány dicskörrel és keresztes zászlóval.
44. Av. Kettős vk. címertpajzs, oldalt karikákkal, körül ✠ *M REGIS KAROLI*. Rev. Balfelé néző sárkány, felette keresztké.
45. Av. Címertpajzs a jobb mezőben a magyar pólyákkal, a bal mezőben az Anjou-liliomokkal (!) és ✠ *M REGIS KAROLI*. Rev. Tojásaira hajló álló strucz.
46. Av. Kettős vk. a belső kört kitöltő ovális címert öt liliommal s két kiemelkedő pólyával. Körirat: ✠ · *M · REGIS KARVI*. Rev. Sisakdísz balfelé (!) oldalt egy-egy liliom.
47. Av. Kettős vk. olasz paizs a kettős kereszttel; körül: ✠ *KAROLVS REX hVNGARIE*. Rev. Hármaskeretben, három, fejeikben egyesülő halalak, a keret szögeiben egy-egy liliom.
48. Av. Nagy K betű, körül *MOR GIS*. Rev. Magyar-Anjou címertpajzs, körül alig kivehető körirat: . . . *GTR* (?)
49. Av. Kettős gyk. díszes K betű két korona és két rozett között, körül: ✠ *MORETA REGIS KARVLI*. Rev. Talapzaton álló kettős kereszt, oldalt: két liliom, két karika, két korona s alul ismét két liliom.
50. Av. Kettős vk. díszes K betű, oldalt $\Sigma - \Lambda$, körül: ✠ *M · REGIS KARVLI*. Rev. Talapzaton álló kettős kereszt, oldalt két liliom és rozett, $\Sigma - \Lambda$ betűk s alul újból két liliom. (Rupp: szöveg II. k. 22. XLII. 5. Num. Közl. IV. évf. 14. 2.) M. N. M.
51. Av. V. és gyk. szembenéző királyi mellkép, körül: ✠ *MORETT REGIS KARVLI*. Rev. Talapzaton álló kettős kereszt, oldalt két liliom, két madár s alul két szembenéző királyi fő.
52. Av. Mint 51. sz., de a körirat: ✠ *M · REGIS · KARVLI*. Rev. Mint 51. sz.
53. Av. Gyk. négyes keretben, szembe néző kir. mellkép, körülötte apró diszitmények. Rev. Talapzaton álló kettős kereszt két szőlőlevél R—K betűk s két szembenéző kir. fő között.
- 54 A Av. Gyk. Magyar-anjou címertpajzs, körül mint 51. sz. Rev. a kettős kereszt, mint 51. sz., de csillag, félhold és karika, két kis liliom, két madáralak s két kir. fő között.
- 54 B Av. Kettős gyk. Anjou-magyar címertpajzs, körirat, mint 51. sz. Rev., mint 54 A.)
55. Av. Gyk. jobbra néző királyi fő, oldalt csillag, félhold és karika $\overset{\frown}{B} - \overset{\frown}{L}$ betűk, alattuk egy-egy apró liliom. Rev. Kettős kereszt (mint fent), oldalt karikák, madarak és liliomok, ismét karikák, végül lent újra liliomok. (Truhelka: 120 old. szlapon bagatino.)

Buda város autonóm érmei.

56. Av. Gyk., királyi mellkép. Rev. gyk., díszes K betű, körül: ✠ CIVITAS · BVDENSI.
 57. Av. Vk. az Anjou-sisakdísz; körül: ✠ LIBERTAS BVDENSI. Rev. Háromtornyú vár, ékes kapuzattal, a középső alacsonyabb torony felett úszó delfinalak.
 58. Av. Vk. kis talapon a kettős kereszt. körül: M · BVDENSI Rev. az Anjou-sisakdísz.
 59. Av. Kettős vk. a kettős kereszt, körül: ✠ MORETA BV.... Rev. Jobbra lépő kos.
 60. Av. Vk. országalma, körül: ✠ MORETA BVD Rev. az Anjou-sisakdísz.

Szerb mintára vert garas.

61. Av. Dícskőrös fejű szent (Szerbia védszentje), a mint a zászlót a koronás fejedelemnek nyújtja át, oldalt balról: S · STEFANV, jobbról: KARVLVS ·

R
 a király előtt a zászlórúd irányában függélyesen E
 X

I. Lajos. (1342—1383.)

I. (Nagy) Lajos aranyainak sorozatán a régi flórenczi typusnak fokozatos átalakulását látjuk a magyar typushoz, mely végleg uralkodó marad úgy az ő, mint utódai érmeleésében. Míg az első typus (62. sz.) liliummal és ker. szt. Jánossal van verve, a második typus előlapján már magyar-anjou címerpajzsot találunk, hátlapján azonban még az idegen szent alakja van megtartva; a szent lábánál látható emberfő (szerecsenfej) pedig a mesztegnyei Szerecsen (Saracenus)-család czimere, melyről oklevelesen tudjuk, hogy Magyarországon s Erdélyben a sókamarák és harminczadok bérloői voltak, kiknek származását illetőleg az Árpád-korban szerepelt mohamedán kalmárokra és nagy bankárookra utaltam egyik régibb munkámban.¹ — A király harmadik aranyforint typusán (64, 65, 66) már a magyar védszent László képe jelenik meg s annak alkalmazása aranyakon s más éremfajokon lenyúlik a Habsburg-királyok korába. Azt hiszem, hogy ker. szent János képének alkalmazása az első két aranyfajon megerősíti Róbert Károly aranyainál kifejezett feltevésemet, hogy e gyakorlat két parallel működő pénzverőhelyre enged következtetni.

I. Lajos éremсорozatainak áttekintésével magunk előtt látjuk a hatalmas király nagy birodalmát, mely Magyarországon kívül a dalmát partokra, vörös Oroszországra s Lengyelországra terjedt ki.

¹ Magyar pénzverő izmaeliták és Besszarábia. Arad 1880.

A) Aranyforintok.

62. Av. Rev. mint 1. szám, de: ✠ LODOV—IQI REX.
63. Av. Kettős gyk. hat tagból álló s mellékjegyekkel díszített keretben a magyar-anjou címERPajzs, körül: ✠ LODOVICVS : DEI : GRACIA : REX. Rev. mint 62. de a szent bal lába alatt jobbra néző szerecsenfej.
- 64 A Av. Az előbbinek megfelelő előállítás, körül: ✠ LODOVICI · D · G · R · VRGARI. Rev. Kettős gyk. Magyarország védszentjének álló alakja, jobbjaiban hosszúnyelű alabárdal, baljában melle felé tartott országalmával, oldalt pénzverőjegyek; körül: · SARTVS · LADISLAVSR.
- 64 B Av. Az előbbi fajtól főleg a címerkeret díszítésében eltérő változat. M. N. M.
65. Rev. a szent jobb kezében egyenesen tartott hosszú alabárd, kifelé hajlított baljában országalma. M. N. M.
66. Rev. a szent jobb kezében vállára helyezett rövid harci csákány, kifelé hajlított baljában országalma. (Weszerle III. 3. Széchenyi Tab. 4. XXVIII. 7.) M. N. M.

B) Garasok.

67. Av. Kettős gyk. hattedű, mellékjegyekkel díszített keretben magyar-anjou címER, körül: ✠ LODOVICI · DEI · GRACIA · R · VRGARI. Rev. Magas, ormókkal díszített trónuson ülő Szt. László király, jobbjaiban egyenesen tartott hosszú alabárdal, baljában melle felé tartott országalmával, szélről pénzverőjegy; körül: SARTVS LADISLAVS · R ·
68. Av. Kettős gyk. az uralkodó, széles ívű s oldalt tornyocskákkal s liliomokkal díszített trónon ülve, jobbjaiban liliomos kormánypálca, baljában országalma, körül ✠ LODOVICVS DEI GRACIA REX HVNGARIA. Rev. CímERPajzs hatos keretben, körül ✠ DALMACIA * CROACIA * ETQ. Pénzverőjegyek vagy az elő- vagy a hátlapon (néhány példány jegy nélkül).
69. Av. Alacsony, növénylevelekkel díszített trónuson az ülő király (jelvényei mint 68 sz.), körül: MORITA LODOVICI REGIS HVNGARIA. Rev. Csúcsára állított négyszögű címERPajzs, jobbról a magyar csíkok (a négy emelkedett dömöczköelve), az oldaltéren pénzverőjegyek s kisebb díszítmények.
- 70 A Av. Mint 69. sz. Rev. Kettős gyk., dűlt paizs, bal csúcsára helyezett sisakdíszszel, oldalt pénzverőjegyek; körül: HONOR · REGIS · IVDICIUM DILIGIT.
- 70 B Mint előbb, de a király szakállas (!) fővel. M. N. M.

C) Kisebb éremfajok.

71. Av. Madárfejekkel díszített alacsony trónon ülő király, egyenesen tartott kormánypálczával és országalmával. Rev. Sisakdísz és ✠ REGIS LODOVICI. Eszék sz. kir. város múz.

72. Av. A király álló alakja lilimos kormánypálczával és országalmával, oldalt pénzverőjegy. Rev. Stylizált lilium és Ω · RĚGIS · LODOVICI.
73. Av. A király mellképe, vállára hajtott kormánypálczával s kifelé tartott országalmával, és RĚX LODOVICI. Rev. Magyar-anjou címerpajzs, körül: ✥ Ω RĚGIS LODOVICI.
74. Av. Koronás királyi fő, oldalt pénzverőjegyek. Rev. Nyílt korona, körül: ✥ Ω · RĚGIS · hVĚGARIĚ.
75. Av. Rev. Mint 74. sz. (kisebb) pénzverőjegy nélkül. M. N. M.
76. Av. Koronás királyi fő, körül: ✥ Ω RĚTĚ LODOVICI. Rev. Jobbra lépő strucz, csőrében patkóval, oldalt pénzverőjegyek.
77. Av. Koronás királyi fő, körül: ✥ RĚX LODOVICVS Rev. Jobb felé néző ülő orosz-lán felhajló farkkal.
78. Av. Jobbra néző koronás fő, körül: RĚGIS hVĚGARIĚ. Rev. magyar-anjou címerpajzs, körül: ✥ Ω RĚTĚ LODOVICI.
79. Av. Kettős vagy (csak külső) vk. nyílt korona, körül: ✥ Ω RĚGIS LODOVICI. Rev. Jobbra néző térdelő angyal, előtte L.
80. Av. A király mellképe, körül: ✥ Ω RĚGIS LODOVICI. Rev. Olasz paizs apró elhintett liliumokkal, keresztül fektetett harántcsik három struczfével. A címér felett pénzverőjegy.
81. Av. Nyílt korona, körül: ✥ Ω RĚGIS LODOVICI. Rev. Mint 80. sz. (Arch. É. u. f. VI. 143. 6. és XI. 41. 22.) M. N. M.
82. Av. Magyar-anjou címér, körül: ✥ Ω RĚTĚ LODOVICI. Rev. Nyílt korona, körül: ✥ RĚGIS hVĚGARIĚ.
83. Av. Középen nagy L, körül ODOVICI, a kezdőbetű oldalain S — S. Rev. Magyar-anjou címér, körül: ✥ Ω RĚTĚ RĚGIS. (Arch. É. u. f. XI. 41. 21.) Sziklay Jenő gy.
84. Av. Gyk. Stylizált lilium, körül: ✥ Ω RĚTĚ LODOVICI. Rev. magyar-anjou címér, körül: ✥ RĚGIS hVĚGARIĚ.
85. Av. Gyk. a magyar-anjou címér, oldalt és felül egy-egy karikával; Rev. Stylizált lilium.
86. Av. Mint 85, de a címér körül R — Ě — X.
87. Av. Kettős vk. magyar-anjou címér, körül: ✥ Ω RĚTĚ LODOVICI. Rev. Kettős gyk. a kis talapzaton álló kettős kereszt, mely felül és alul a belső gyk. túl ér; a kereszt alsó ágai alatt két négyszögletes (?) jegy.
88. Av. Vk. mankós végű kettős kereszt a száruk csúcsain bogyókkal, körül: ✥ Ω RĚTĚ LODOVICI. Rev. Magyar-anjou címér, körül: ✥ DĚI GRATIA R VĚGARI (VĚGARIĚ. VĚGARIĚ); az Ě R betűk összevonva.
- 89 A Av. Gyk. jobbra néző szerezsenfej, átkötött szalaggal, körül: ✥ Ω RĚTĚ LODOVICI. Rev. Sima vagy mankós kettős kereszt bogyókkal, körül: ✥ RĚGIS hVĚGARIĚ; a kereszt ágai alatt pénzverőjegyek.
- 89 B Av. Mint az előbbi darab. Rev. Nyílt koronából kiemelkedő mankós kettős kereszt bogyókkal; körirat ugyanaz.
90. Av. Gyk. sima vagy mankós kettős kereszt bogyókkal, körirat: ✥ RĚGIS LODOVICI. Rev. Gyk. Jobbra néző szerezsenyfő.

91. Av. Gyk. és vk. balra néző szerezcsenfej, körirat mint 89 A, különböző betűhibákkal. Rev. Sima vagy mankós kereszt bogyókkal, körirat betűhibákkal.
92. Av. Gyk. mankós kereszt bogyókkal, körül: ✠ RĚGIS LODOVICI. Rev. Gyk. és vk. balra néző szerezcsenfej. (Arch. É. u. f. XI. 41. 20.) M. N. M.
93. Av. és Rev. Gyk. jobbra néző szerezcsenfő, az egyik oldalon e körirattal: ✠ MORTA LODOVICI, a másikon REGTA . . . IĚ (=RĚGIS és MORTA). Veret-hibából származó darab. (Arch. É. u. f. XI. 41. 13.) M. N. M.
- 94 A Av. Kettős gyk. magyar-anjou címERPajzs három kis liliom között, körül: ✠ LODOVICI · R · VNGARIE. Rev. Szemben álló védszent koronás és dícskörös fővel, jobbjában egyenesen tartott alabárdal, melle felé hajlított, baljában országalma, körül: · S · LĀDIS—LĀVSR · a mezőben pénzverőjegyek.
- 94 B Mint előbb, de a címERPajzs egy csillag és két liliom között. Sziklay.
- 94 C Mint előbb, de a címERPajzs rozettek között. (Széchenyi Táb. 5. XXVII. 11.) M. N. M.
- 94 D Av. Mint előbb, de a címERPajzs felett nyílt korona, oldalt egy-egy liliom. (Rupp-szöveg II. k. 35. XXI. 23. Weszerle IV. 18.) M. N. M.
- 94 E Kettős gyk. anjou(!)-magyar címERPajzs, három liliom között, a szent alakja mint előbb. A körirat mindkét oldalon zavart. M. N. M.
- 95 A Kettős gyk. a magyar-anjou címERPajzs, három liliom között, körirat mint 94 A számnál. Rev. Szemben álló védszent, mint 94 A, de kifelé hajtott kézzel tartott országalmával; körirat mint ott. (Weszerle IV. 14.) M. N. M.
- 95 B Av. Rev. Mint előbb, de a címERPajzs üres mezőben s képkeretébe nyomott egyenkarú csúcsos kereszttel. M. N. M.
96. Av. Kettős gyk. magyar-anjou címERPajzs üres mezőben, körül: ✠ M LODOVICI · R · VNGARIE. Rev. Balra néző védszent, jobbjában egyenesen tartott alabárdal, s kifelé hajtott kezében országalma; körül: ✠ S · LĀDIS—LĀVS · R · a mezőben pénzverőjegyek.
97. Av. Gyk. Stilizált liliom, oldalt: · ✠ LODO—VICI · Rev. Gyk. a védszent koronás, dícskörös mellképe, körül: S · LĀD(?)LAVS · R. M. N. M.

Buda város autonomérméi.

98. Av. Nyílt korona, körül: ✠ MORTA BVDERSIVM. Rev. Gyk. magyar-anjou címERPajzs, (Arch. É. u. f. VI. 143. 5. és XI. 41. 17.) M. N. M.
99. Av. Gyk. Jobbra néző királyi fő, körül: ✠ MORTA BVDERSIVM. Rev. Térdelő angyal, mint 79. sz. de az L betű nélkül. (Arch. É. u. f. VI. 143. 8.) M. N. M.
100. Av. Bogyókkal díszített nagy L betű, körirat, mely alul kezdődik: ✠ MORTA (Budensi)VM. Rev. Gyk. Három tagból álló s íveik találkozásánál liliomokkal tűzdelt keretben a magyar-anjou címERPajzs.
101. Av. Gyk. élére állított négyszögű magyar-anjou címERPajzs, körül: ✠ MORTA BVDERSIVM. Rev. Balra néző szarvas.

Tartományi éremfajok.

Cattaro.

- 102 A Av. Gyk. ülő király jobbában vállára fektetett kormánypálczával, baljában kereszttel, körirat: · LODOVIQVS · — · REX · VRGARI. Rev. A város védszentjének álló alakja, jobbában pálmaág, baljában a kereszt, körirat: STRIPHONI. — CRTTRON . .
- 102 B Av. Mint előbb, de baljában keresztes aranyalma, körirat: · LODOVIQVS · — · REX · VRGARI · Rev. A védszent gyöngyös mandorlában; körirat: · S · TRAIΦOY · CRTTRON · (Egger: Wiener Numism. Monatsh. II. B. Taf. 10. 9.) M. N. M.
- 102 C Av. mint előbb, de a király oldalán a mezőben jobbról három, balról négy lilium; körirat: · LODOVIQVS — · R · VRGARI. Rev. a védszent mandorlában, balkeze elverve (?), körirat: · STRIFON · — · — · — · CRTTRON · (Egger: II. B. Taf. 10. 11.)
- 102 D Av. mint előbb, de a király oldalán jobbról s balról három-három lilium, körirat · LODOVIQVS — R · VRGARI. Rev. A védszent álló alakja (kezeli elverve) oldalán jobbról-balról három-három csillag; körirat: · S · TRION — ROZETT — CRTTRON. Eszék v. múz.
103. Rézpenz. Av. Magyar-anjou címerpajzs; körirat: ✠ · M · CATARUNSIS · Rev. a védszent álló alakja és · STUTVS · — · TRIFON · (Egger: II. B. Taf. 10. 12.) M. N. M.

Zara.

104. Rézpenz. Av. vk. az érem közepén nagy G = Giadera (Jadra), körül: ✠ MONETA · IADR. Rev. Szent László mellképe alabárdal s mellére hajtott keresztes aranyalmával, körül: S · LÁ · R · VRGARI · —: oldalt balról a mezőben határozatlan jegy. (Mont. 301.) M. N. M.
105. Ugyanaz. Av. közepén gyk. nagy G, körül: három rozett és IADR. Rev. kettős gyk. kettős kereszt, körül: rozett-kereszt-rozett és IADR Bécsi csász. kab.

Russia. (Vörös-Oroszország.)

106. Av. Karikákkal összekötött négytagú íves keretben koronás L betű, oldalt három-három s alul egy karikával, körirat: ✠ LODVIG · RVGARI°. Rev. gyk. jobbra néző oroszlán (Lemberg = Lwow címere), körirat: ✠ MONETA RVZ-SIG°. (denár) (Egger II. B. Taf. 11. 6—7.) M. N. M.
107. Av. Négytagú íves keretben, koronás L, oldalt s alul hét karikával. Rev. Ugyanolyan keretben nyílt korona hét karikával, (obolus) (Egger: II. B. Taf. 11. 8—9.) M. N. M.

Lengyelország.

108. Av. Kettős vk. stylizált liliom, körül: LODOVICI · R (?). Rev. Gyk. balra néző lengyel sas.
109. Av. gyk. magyar-anjou címERPajzs. Rev. Jobbra néző lengyel sas. (Arch. É. u. f. XI. 43. 23.) M. N. M.
110. Av. gyk. magyar-anjou címERPajzs. Rev. Keresztbe helyezett két kulcs, felül P (Posen város címere.)

Mária (1382—1385).

E királynőtől aranyakat, denárokat és obulusokat ismerünk. Uralkodása alatt magyar garasokat nem vernek többé, helyettük a cseh garasok (grossi pragenses) jönnek forgalomba. A magyar garasok verése újból csak Hunyadi Mátyás korában kezdődik.

Aranyforintok:

111. Av. Kettős gyk. több tagú íves keretben magyar-anjou címER, körül: ✱ MARIÆ DEI · G · R · VNGARIÆ. Rev. Kettős gyk. szt. László álló alakja jobbkezeiben egyenesen tartott csatabárd, kifelé hajlított baljában ker. aranyalma, körül: S · LADISL—AVS · RÆ oldalt pénzverőjegyek.
112. Av. mint 111. szám. Rev. a szent vállára hajtott csatabárddal, RÆX oldalt pénzverőjegyek. (Weszerle V. 2—4.)

Denárok és obulusok.

113. Av. Rev. I. Lajos 94 A-nak megfelelő ellőállítás; köriratok: Av. ✱ MARIÆ DEI · VNGARIÆ. Rev. mint 111. sz. (Arch. É. u. f. VI. 189. szöveg és XI. 41. 24. (Mönt. 305.)
114. Av. Kettős gyk. széles kettős kereszt, körül: ✱ MONETA · MARIÆ. Rev. kettős gyk. koronás M betű, körül: ✱ REGINÆ VNGARIÆ. A monogramm mellett jobbról apró liliom.
115. Av. Kettős gyk. Kettős kereszt: MONETA · MARIÆ. Rev. gyk. koronás M, körül: ✱ REGINÆ · VNGARIÆ M. N. M.
116. Av. Kettős gyk. nyilaságú kettős kereszt pontokkal: ✱ MONETA · MARIÆ · R · V. Rev. Kettős gyk. liliomos nyílt korona, alatta pénzverőjegy; körül: ✱ MARIÆ · D · R · VNGARIÆ.
117. Av. Gyk. Kettős kereszt, körül: ✱ MONETA · MARIÆ · R. Rev. liliomos nyílt korona alatta pv-jegy; körül: ✱ MARIÆ · D · G · VNGAR.

Zsigmond (1386—1437).

Mária királynő férje, a luxemburgi házból származó Zsigmond érmei sok tekintetben különböznek elődei vereteitől. Pénzein a címérpajzs négyelve jelenik meg a váltakozó magyar csíkok és a luxemburgi sas, illetőleg a magyar csíkok s a cseh oroszlánnal. Aranyainak egy sorozatán szent László lábai alatt arab számjegyeket találunk s pedig az 5-, 6-, 7- és 13-as számokat, melyeket — bár hivatásukat biztosan nem határozhatjuk meg — a pénzverésnél alkalmazott ellenőrző-jegyeknek kell tekintenünk. Meg kell jegyeznünk, hogy ezek az első arab számjegyek, melyek a keresztény pénzverésben először fordulnak elő. A mi a pénzfajokat illeti, uralkodása alatt veretnek az úgynevezett quatingok (viertling, magyar fitying) név alatt forgalomban volt apró rossz ezüsből vert aprópénzek. Ugyancsak e korból származnak az első úgynevezett piéfort-ok (vastag veretű érmek), melyek próbaveretek gyanánt készültek. A mi a pajzsformát illeti, e korban lép fel a kerek-aljú német paizs, az olasz csúcsos-aljú paizs helyett s a magyar csíkok külön paizson az érem egyik oldalán, míg a másik oldalon a mezőt a kettős kereszt tölti be.

A mi az éremanyagot illeti, Zsigmond király érmei közt találkozunk először a vegyesházi királyok korában az első rézveretekkel. Ilyen a 129-ik faj.

Aranyforintok:

118. Av. Kettős gyk. címérpajzs a váltakozó magyar csíkok s a jobbranéző luxemburgi sas, körül: ✠ SIGISMVNDI · D · G · R · VNGARIE. Rev. gyk. és vk. szent László álló képe, jobbájában csatabárdal, baljában ker. aranyalmával, körül: S · LADISL—AVS · REX. A szent oldalainál pénzverőjegyek.
119. Av. Kettős gyk. címérpajzs a váltakozó magyar-cseh címerekkel, körirat mint 118. sz. Rev. mint 118. sz.
120. Av. Rev. megfelel a 119. sz. aranyforintnak; a szent lábai alatt arab számjegyek. (Weszerle V. 7.) M. N. M.

Dénárok, obulusok és quatingok.

121. Av. Gyk. horgasvégű kettős kereszt a mezőben, körül: ✠ MONET SIGISMVNDI Rev. gyk. a mezőben a négyelt magyar-luxemburgi címérpajzs, körül: ✠ REGIS VNGARIE.
- 122 A Av. vk. felül és alul az érem széleig érő kettős kereszt (jegyekkel v. a nélkül), körül: MOK · SIGISMVNDI Rev. vk. címérpajzs, mint 121. és ✠ REGIS · VNGARIE ETQ.
- 122 B Av. mint 122 A. Rev. A címérpajzsban a 4-ik mező üres. Előbb Zimmermann Lajosnál, most Sziklay J. gy.
- 122 C Av. mint 122 A. Rev. A címérpajzsban a magyar-luxemburgi jelvények, felerélve.

- 123 A Av. gy. és vk. kettős kereszt, mint 122. a kereszt vízszintes ágai közt pénzverőjegyekkel, körül: $\text{MOR} \cdot \text{SIG} - \text{ISORVDI}$. Rev. gy. és vk. német pajzs a magyar csíkokkal, körül: $\star \cdot \text{REGIS} \cdot \text{VRGARIQ} \cdot \text{ET} \cdot \text{Q}$.
- 123 B Vastag veret; mint 123 A. Rev. $\star \text{REGIS VRGARIQET} \cdot \text{Q}$. Bécsi csász. kab. gy. 10·44 gramm.
- 124 A Av. Gyk. magyar-luxemburgi cz. p. felül v. oldalt pverőjegyekkel; Rev. a mezőt négyfelé osztó horgonykereszt, egyik ágában M betű, a többiben lilimos nyílt korona.
- 125 A Av. mint előbb. Rev. a kereszt alkotta négy mezőben egy-egy nyílt korona.
- 125 B Mint 125 A felcserélt magyar-luxemburgi jelvényekkel. Előbb Zimmermann, most Sziklay gy.
126. Mint 125 B, a luxemburgi sasok helyett cseh oroszlánok.
127. Av. Mint 125., 126. hátlapja. Rev. gyk. Szt. László alakja a szokott attributumokkal.
128. Av. Kettős horgonykereszt, ágai közt pv.-jegyekkel. Rev. Szt. László, mint előbb, de csatabárdját vállára hajtva.
129. Av. gyk. kettős horgonykereszt, ágai közt pv.-jegyekkel. Rev. gyk. lilimos nyílt korona.

Durazzói vagy Anjou László (1386—1414).

Durazzói (Kis) Károly fia László, mint trónkövetelő, nápoly-siciliai király egy éremfaján a magyar király címét is használta, ez okból azt is sorozatunkba foglaljuk.

130. Av. Kettős gy. és lánczos keretben négy Anjou-lilim, körül: $\star \text{LADISLAUS} \cdot \text{DEI GRADIA}$. Rev. Kettős gyk. egyenágú kereszt, körül: $\star \text{HVGARIA IERLE}$ (Jerosolime) SIQIL (billon) Müncheni kir. éremtár, M. N. M.

Albert (1437—1439).

A habsburgházi Albert aranyforintjai a Zsigmond-félék típusát tartják meg, mely e kortól fogva Hunyadi Mátyásig csak a heraldikai jelvényekben változik. Denárai három sorozatán hármas kerethe foglalt kis czimerpajzsokat látunk a keretalkotta mélyedésbe helyezve, középen a magyar csíkú pajzsossal, vagy ugyanezen előállítást a középső czímer nélkül. E típussal fogunk találkozni még I. Ulászló és V. László érmein is. A 134. számú sorozat több példánya vörösréz.

Éremsorozatok:

Aranyforintok:

131. Av. Kettős gyk. czímerpajzs a váltakozó magyar csíkok s a cseh oroszlánokkal, körül: $\star \text{ALBERTVS} \cdot \text{D} \cdot \text{G} \cdot \text{R} \cdot \text{VRGARIA}$. Rev. Szent László álló alakja s a körirat mint Zsigmond aranyain.
132. mint 131. sz. magyar csíkok, morva sas, osztrák pólya, cseh oroszlán, egyébként mint fent.

Denárok és obulusok:

133. Av. Kettős gyk, a király szembenéző mellképe, oldalt pénzverőjegyek; körül: ✠ REGIS VNGARIE • Q. Rev. Kettős gyk. címERPajzs a magyar csíkokkal, a morva sassal s 3—4 mezőben cseh oroszlánokkal (a 3-ik mezőben lévő oroszlán balra. Körirat: ✠ MONETA ALBERTI.
134. Av. Rev. azonos Zsigmond 123. sz. típusával. Köriratok: Av. MONETA ALBERTI. Rev. ✠ REGIS VNGARIE (az S betű fordítva).
- 135 A Av. gyk. Kettős kereszt, ágai közt pénzverő-jegyekkel, körül: M • ALBERTI R • VNGARIE. Rev. Kihajlásokkal megtört hármaskeretben, középen a magyar, körülötte a morva, cseh s az osztrák pajzsokkal. Előbb Zimmermann, most Sziklay gy.
- 135 B Av. mint előbb. Rev. mint előbb, de a címERPajzsok más rendben: osztrák, morva, cseh.
- 135 C Av. mint előbb, de a címERPajzsok rendje: osztrák s két sasos címERPajzs. Előbb Zimmermann, most Sziklay gy.
- 136 A Av. mint előbb tökéletlen körirattal. Rev. hármaskeretben magyar, cseh és morva címERPajzs, középen keresztke. Előbb Zimmermann, most Sziklay gy.
- 136 B Mint 136 A, de a cseh és morva címERPajzs felcserélve. Mátyás János gy.
137. Av. * Egyszerű gyk. nagy K • R betűk (az R felett kereszt) Rev. mint 135 B.
138. Av. mint 137. Rev. CímERPajzs: magyar csíkok, morva sas, osztrák pólya, cseh oroszlán.
139. Av. Gyk. egyenkarú horgas kereszt, ágai közt két koronával s pénzverőjegyekkel. Rev. címERPajzs, mint 138. sz.

I. Ulászló (1440—1444).

A Jagello-házi I. Ulászló érmein egy heraldikai jelenséget kell kiemelnünk, azt tudniillik, hogy azok egy sorozatán látjuk először a magyar csíkokat s a patriarchális keresztet a kétmezejű címERPajzsban. A veretek egy része vörösréz vagy silány ezüst, melyek technikai tekintetben is a legrosszabb éremfajokat képezik (141, 142, 143, 145 A, B, 146 A, B, 148, 149 A, 152, 153).

Éremsorozatok:

Aranyforint:

140. Av. Kettős gyk. négyelt pajzs magyar csíkok és a patriarchális keresztrel, illetőleg a lengyel sassal s a litván lovaggal; körül: ✠ WLADISLAVS • D • G • R • VNGARIE. Rev. mint 131. sz.

* A K. B betűk csak pénzverőjegyek, ezt az oldalt csak azért vesszük Av. számba, hogy a címERPajzsok áttekinthetőségét megkönnyítsük.

Denárok és obulusok:

141. Av. Gy. és vk. jobbranéző lengyel sas, körül: ✠ MONEŦA · WLADISLAI · DEI · GRA. Rev. gy. és vk. kétmezejű magyar czímerpajzs, nyílt koronával, oldalt pénzv. jegyek; körül: ✠ REGIS · VNGARIA ET QETARARA.
142. Av. Gyk. magyar czímerpajzs, mint előbb. Rev. Gyk. lengyel sas, mindkét oldal körírás nélkül.
- 143 A Av. Gyk. és vk. jobbranéző lengyel sas, körül: ✠ MONEŦA WLADISLAI · DEI. Rev. gyk. és vk. magyar czímerpajzs korona nélkül, körül: ✠ REGIS · VNGARIA · ET QETA.
- 143 B Av. Mint előbb, de DEI·GR. Rev. A czímerpajzsban a jelvények felcserélve, oldalt pv.-jegyek és ETQETAR.
144. Av. Gyk. kétmezejű magyar czímerpajzs, oldalt pv.-jegyek. Rev. Gyk. lengyel sas.
- 145 A Av. Gyk. és vk. koronás magyar czímerpajzs, oldalt pvj., körül: M WLADISLAI DEI. Rev. gyk. és vk. pajzs a litván lovaggal, körül: ✠ REGIS VNGARIA · ET.
- 145 B Av. Rev. mint előbb, nagyobb lapú vastag rézveret, a címerek belső kör nélkül.
- 145 C Av. Szabálytalan, egykorú utánveret, a czímerpajzsban felcserélt jelvények, felette keresztke és MWLADISL ... Rev. a litván lovas, mint előbb, négy-öt betűnyi zavaros körirat.
- 146 A Av. Gyk. és vk. nyílt korona, oldalt pvj., körül: ✠ MONEŦA WLADISLAI. Rev. gyk. és vk. koronátlan magyar czímerpajzs, és: ✠ REGIS · VNGARIA · ETQI.
- 146 B Av. Előállítás és betűk szabálytalanok és elmosódottak, alig látható körökkel: REGIS VNGARIA EI. Rev. körirata: ✠ MONEŦ M és olvashatlan szabálytalan betűk, vastagabb rézveret. (Rupp, szöveg II. k. 59. VI. 10.)
- 146 C Av. A 146 A-hoz hasonló (jegyek nélkül). Rev. a pajzsban felcserélt jelvények, a körirat vége ET (Rupp, szöveg II. k. 59. VI. 11.) Előbb Zimmermann, most Sziklay gyk.
- 146 D Av. Rev. hiányos előállításban, olvashatlan köriratokkal, a czímerpajzsban jobbról a kettős kereszt helyett két egymás felé helyezett keresztke. (Arch. É. új f. VI. 143. 12.) M. N. M.
147. Av. gyk. és vk. felül s alul az érem széleig érő kettős kereszt, karjai közt pv.-jegyekkel; körirat: M WLADIS—LAI REGIS. Rev. gyk. és vk. Szt. László szembenéző alakja, szokásos attributumokkal, körül; S LADISL—AVRAX.
148. Előbbinél kisebb. Av. Rev. hasonló előállítással, Szt. László képe, körül: S LADISL—VS RAX. (Széchenyi Tab. 7. XXXIII. 8.) Eszéki v. m.
- 149 A Av. Az előbbinek megfelelő előállítás és körirat; Rev. Hármaskeretben a magyar csikokat, lengyel sást és a litván lovagot tartalmazó pajzs, felettük keresztke.
- 149 B Mint az előbbi, de a Rev. a czímerpajzsok között M betű. (Rupp, szöveg, II. k. 59. VIII. 10.)
- 149 C Mint 149 A, de a Rev. a lengyel s a litván pajzs felcserélt helyzetben. Széchenyi Tab. 7. XXXIII. 6. és 7.)

150. Av. mint a 149. sorozat. Rev. Hármaskeretben középen a magyar czímerpajzs csíkokkal, körülötte osztrák, morva és cseh czímerpajzs. (V. ö. osztrák Albert 137. sz. érmével.) Mátyás János gy.
151. Av. gyk. Horgaskettős kereszt, ágai között balról csillag; körirat: M WLADI—SLAIR. Rev. gyk. czímerpajzs a magyar csíkokkal; körirat: ✠ RQCIS VRGARIQH.

Kormányköz (1444—1446).

Denár és obulus.

152. Av. Gyk. és vk. czímerpajzs a magyar csíkokkal; körül ✠ MORTA · REGNI · VRGARIQ · Rev. gyk. és vk. horgaskettős kereszt, ágai között pvj., körül: ✠ DRLMTCIH · QROTCIH · HTQ.
153. Av. Gyk. Az előbbi czímerpajzs, körirat nélkül. Rev. Gyk. kettős kereszt, karjai között pvj. körirat nélkül.

Hunyadi János kormányzó (1446—1453).

Hunyadi János érmeit több csoportba foglaltuk; az első csoport, melyeken neve és kormányzói czíme olvasható és azon iratlan éremfajok, melyek előállításuknál fogva ezekhez kapcsolódnak; a második és harmadik csoport, melyekre I. Ulászló, illetőleg V. László nevén kívül az ő neve és czíme is verve van, a negyedik csoport, melynek előlapját a Hunyadiak családi és a magyar állami címerek díszítik, hátlapjukon pedig a Hunyadi Jánosnak meghódolt Brankovics György szerb deszpota trónon ülő alakja a megfelelő körirattal látható.

Rézpénzek a 157 A, B, C, 158 A, B, 160, 161, 162, 164 számú fajok.

Éremsorozatok:

Aranyforintok:

- 151A Av. Kettős gyk. czímerpajzs kétszer a magyar csíkokkal, a kettős kereszttel s a Hunyadiak gyűrűt tartó hollójával; körül: ✠ IOHANNES · D · HW · VRGARIQ · GV. Rev. Gyk. és vk. Szt. László szokásos alakja és a megfelelő körirat. Oldalt pv.-jegyek.
- 154B. Mint előbb, de a holló más alakban előállítva. (Weszerle VIII. 2.) M. N. M.
155. Mint 154A, de a patriarchális kereszt helyett a cseh oroszlan. (Arch. É. u. f. VI. 143. 18.) M. N. M.

Denárok és obulusok:

156. Av. Kettős gyk. kettős kereszt, karjai közt pvj., körül: TΘMPORΘ — IO · GVBΘR.
Rev. gyk. és vk. pajzs a magyar csíkokkal; körül: ✠ MΘRΘGNI · VRGΘRIΘ.
- 157 A Av. Gyk. és vk. Jobbra néző koronás, kétfarkú oroszlán (Csehország); körül: TΘMPORΘ · IO · GVBΘRΘTOR Rev. gyk. és vk. kettős kereszt, ágai közt pvj., körül: ✠ MΘNΘTΘ · RΘGNI · VRGΘRIΘ.
- 157 B Mint az előbbi, vastag verethen. M. N. M.
- 157 C Mint 157 A, de más kéz műve, koronátlan, rosszul stylizált oroszlánnal. M. N. M.
- 158 A Av. Kettős kereszt, pv.-jegyekkel. Rev. Jobbra néző cseh oroszlán.
- 158 B Mint az előbbi, de koronátlan oroszlán. M. N. M.
159. Av. Egyenkarú horgas kereszt, ágai közt két nyílt koronával s pénzverőjegyekkel.
Rev. koronátlan kétfarkú oroszlán.
160. Av. mint 159, de a hátlapon címerpajzs a magyar csíkokkal.
161. Av. Vk. címerpajzs magyar csíkokkal. Rev. egyenkarú horgas kereszt, ágai közt négy nyílt koronával.
162. Av. Gyk. és vk. címerpajzs a négy magyar csíkkal s felbük helyezett nyílt koronával (Jelentése?) körirat: ✠ M WLADISLAI · RAGIS · Q. Rev. gyk. és vk. hármass ívű talapzaton álló horgas kettős kereszt, pv.-jegyekkel; körül: IOHANNA S DAVVID.
163. Av. Horgas kettős kereszt és pvj., körül: IOHANNA—SDAVVID. Rev. címerpajzs a magyar csíkokkal, körül: ✠ M WLADISLAI RAG. (Arch. É. u. f. XV. 431.) M. N. M.
164. Av. Kétmezejű címerpajzs, jobbról a magyar csíkokkal, balról a patriarchális kereszttel, körül: IOHANNA S Rev. lilomos nyílt korona, oldalt pvj., körül (tökéletlenül): WLADI (Arch. É. u. f. XV. 431. szö.)
165. Av. Gyk. és vk. horgas kettős kereszt, körül: ✠ MΘRΘTΘ · LADISLAI · DEI · G · Rev. gyk. és vonalk. a cseh oroszlán körül: ✠ TΘMPORΘ · IO · GVRΘRΘTORI. (Arch. É. u. f. VI. 143. 16. 351. l.) M. N. M.
166. Av. Gyk. és vk. kétmezejű címerpajzs, csíkokkal és kettős kereszttel, körül: ✠ M · LADISLAI · R · VRGΘRIΘ · Θ. Rev. gyk. és vk. ágon álló, gyűrűt tartó holló; körül: ✠ IOHANNI · GVBΘR (Arch. É. u. f. VI. 143. 17. M. N. M.)
- 167 Av. Kettős gyk. Hunyadi János 1453-ban kapott négyelt címerpajzsa az első és negyedik mezőben koronát tartó oroszlánnal, a második és harmadikban a gyűrűs hollóval; körül: ✠ IOHANNA S · Q · HW · R · VRGΘRI · Rev. gyk. Brankovics György szembenéző alakja, jobbjában karddal, baljában keresztes arany almával, oldalt: · DΘSPO · és GVRGS ·
168. Av. Kettős gyk. címerpajzs, első és második mezejében a magyar csíkokkal, a harmadikban a patriarchális kereszttel, a negyedikben a gyűrűs hollóval; körirat mint 167. Rev. Brankovics György trónon ülő alakja a fenti jelvényekkel, oldalt: · DΘSPO · és GVRΘ · (Arch. É. u. f. XIV. 87.) M. N. M.

V. László. (1453—1457).

E királyunk érmeelésében új gyakorlat lép előtérbe, az eddigi egyszerű aranyak mellett tudniillik többszörös aranyakat is kezdenek verni s ugyancsak aranyban bírjuk egy ezüstéremfaj bélyegét is határozott aransúlyban. Később ilyen bélyegekkal negyed aranyforintok is veretnek, melyek, bár igen ritkák, a pontos súlyviszonynál fogva rendes forgalmi érmeknek tekinthetők.

A mai magyar czímer fejlődésében V. László érmeelése szintén új stádiumot jelez; az eddigi éremfajokon ugyanis a magyar csíkokat a patriarchális kereszttel gyakran találjuk már kétmezejű (hasábozott) pajzsban s míg a kettős kereszt csak Hunyadi János 162. sz. érmén van hármás diszítményre helyezve: V. László 180. sz. éremfaján e diszítmény naturalisztikus hármás hatommá alakul. Rézpénzek a 179, 182, 183, 192, 194, 196, 201. számú fajok.

Éremsorozatok:

Hármás aranyforint:

169. Av. Kettős gyk. czímerpajzs, a magyar csíkok, az osztrák pólya, cseh oroszlán és morva sassal: ✠ LĀDISLĀVS · D · G · R · VRĚARIĚ. Rev. Szt. László alakja s körirat, mint az előző királyok aranyain. Szt. Pétervár: Eremitage.

Aranyforintok:

170. Av. és Rev. mint 169. sz.
 171. Mint az előbbi szám, de a czímerpajzsban magyar csíkok, morva sas, cseh oroszlán, osztrák pólya.
 172. Mint az előbbi szám, de a czímerpajzsban magyar csíkok, patriarchális kereszt, morva sas, osztrák pólya. M. N. M.
 173. Mint az előbbi szám, de a czímerpajzsban két mezőben a magyar csíkok, morva sas s a patriarchális kereszt.
 174. Mint az előbbi szám, de a czímerpajzsban két mezőben a magyar csíkok, patriarchális kereszt s az osztrák pólya. (Arch. É. u. f. VI. 143. 15.) M. N. M.
 175. Mint az előbbi szám, de a czímerpajzsban kétszer a magyar csíkok s a patriarchális kereszt.
 176. Av. Gyk. és vk. négyelt pajzs a magyar csíkok, az osztrák pólya, a cseh oroszlán s a morva sassal; körül: ✠ MVRĚTĀ · LĀDISLĀI · DEI · GRĀ. Rev. Gyk. és vk. kiterjesztett szárnyú egyfejű sas, mellén kis pajzs az osztrák pólyával, körül: ✠ REGIS · VRĚARIĚ · ETQVĚTĚRĀ.

Denárok és obulusok:

177. Av. Gyk. és vk. Szent László álló alakja, oldalt pvj., körül: $\text{MON} \cdot \text{LADIS} - \text{LAI} \cdot \text{DEI}$. Rev. gyk. és vk. kétmezejű címérpajzs a magyar csíkokkal s a patriarchális kereszttel; körül: $\clubsuit \text{G} \cdot \text{REGIS} \cdot \text{VNGARIE} \cdot \text{ET} \cdot \text{Q}$.
178. Av. Gyk. Szt. László mellképe, keresztes vagy liliomos kormánypálczával, és keresztes aranyalmával, oldalt pvj. Rev. Czímer mint az előbbi fajon, felirat nélkül.
179. Av. Gyk. és vk. horgos kettős kereszt, karjaiban pvj. körül: $\clubsuit \text{LADISLAVS} \cdot \text{DEI} \cdot \text{GRA} \cdot \text{RAX}$ Rev. Szt. László álló alakja a szokott attributumokkal; szokásos körirat.
180. Av. Gyk. és vk. hármashalmon álló horgos kettős kereszt; körül: $\text{M} \cdot \text{LADISL} - \text{AI} \cdot \text{RVNGA}$. Rev. gyk. és vk. Szt. László alakja és a körirat mint rendesen.
181. Av. Gyk. és vk. címérpajzs a magyar csíkokkal, körirat: $\clubsuit \text{MONETA} \cdot \text{LADISLAI} \cdot \text{D} \cdot \text{GRA}$. Rev. Gyk. és vk. horgos kettős kereszt, karjaiban pvj. körül: $\clubsuit \text{REGIS} \cdot \text{VNGARIE} \cdot \text{ET} \cdot \text{QETR}$.
182. Av. Gyk. és vk. horgos kettős kereszt, karjai közt pvj. $\text{MON} \cdot \text{LAD} - \text{SLAI} \cdot \text{DEI} \cdot \text{G}$. Rev. Gyk. és vk. címérpajzs a magyar csíkokkal, körül: $\clubsuit \text{REGIS} \cdot \text{VNGARIE} \cdot \text{ET} \cdot \text{Q}$.
183. Av. Gyk. és vk. horgos kettős kereszt s pvj. körül: $\clubsuit \text{MONETA} \cdot \text{LADISLAI} \cdot \text{DEI} \cdot \text{G}$. Rev. Gyk. és vk. a cseh oroszán, körül: $\clubsuit \text{REGIS} \cdot \text{VNGARIE} \cdot \text{ET} \cdot \text{QETARA}$.
184. Av. Gyk. és vk. horgos kettős kereszt, pvj. és $\text{MONETA} \cdot - \text{LADISLAI}$. Rev. Gyk. és vk. kétmezejű címérpajzs a magyar csíkokkal s a cseh oroszánál, körül: $\clubsuit \text{REGIS} \cdot \text{VNGARIE} \cdot \text{ETQ}$.
185. Av. Gyk. és vk. hármashalmon álló kettős kereszt s pvj. körül: $\text{MON} \cdot \text{LAD} - \text{ISLAI} \cdot \text{RA}$. Rev. Gyk. és vk. koronás címérpajzs a magyar csíkokkal, morva sassal, cseh oroszánál s a dalmát leopárdfőikkel, oldalt: $\text{VNGAR} - \text{IETQ}$.
186. Av. Mint 185, Rev. mint 185, de a címérpajzsban magyar csíkok, morva sas, cseh oroszán, osztrák pólya.
187. Av. Gyk. és vk. horgos kettős kereszt és pvj., körül: $\text{MONA} \cdot \text{LADISLAI} \cdot \text{DEI} \cdot \text{GRA}$. Rev. Négyelt címérpajzs (korona nélkül) a magyar csíkok, morva sas, cseh oroszán s az osztrák pólyával; körül: $\clubsuit \text{REGIS} \cdot \text{VNGARIE} \cdot \text{ET} \cdot \text{QETARA}$.
188. Av. Gyk. és vk. felül s alul az érem széléig érő horgos kereszt, pvj., körül: $\text{MONA} \cdot \text{LADISLAI} \cdot \text{DEI} \cdot \text{GR}$. Rev. vk. négyelt pajzs, a magyar csíkokkal, az osztrák pólyával, a cseh oroszánál s a morva sassal. A körirat mint az előbbin, de kezdőjegy kereszt helyett rozetta. (Weszerle IX. 10.)
189. Av. Rev. előállítás mint 188. sz., de annál valamivel kisebb, köriratok: $\text{MONETA} - \text{LADISLAI}$ és $\clubsuit \text{REGIS} \cdot \text{VNGARIE} \cdot \text{ET} \cdot \text{Q}$.
- 190 A Gy. és vk. címérpajzs a kettős kereszttel, körirat: $\text{MONETA} \cdot \text{LADISLAI} \cdot \text{DEI} \cdot \text{G}$ Rev. gyk. és vk. Címérpajzs mint 188. sz. körirat: $\text{R} \cdot \text{VNGARIE} \text{ ET } \text{QETARA}$. (Rupp szöv. II. k. 71. X. 5.) M. N. M.

- 190 B Av. vk. címertpajzs, mint 190 A. Rev. körirat: ✠ MOWETH · LADISLAI · D. Rev. címertpajzs, mint 190 A. Av. oldalt pvj. körül: ✠ R · VNGARIE HT OETERA. (Arch. É. u. f. VI. 143. 14.) M. N. M.
191. Av. Gyk. és vk. nyílt koronából kiemelkedő kettős kereszt, oldalt pvj. körül: ✠ MOWETH ✠ LADISLAI. Rev. Gyk. és vk. hasábozott címertpajzs, jobbról a magyar csíkokkal, balról a mező rézsút metszve, felül a cseh oroszlánnal, alul az osztrák pólyával; körirat: ✠ REGIS VNGARIE · HT ·
192. Av. Rev. előállítás mint 191, de annál kisebb, a köriratban némi eltérés. Sziklay gy.
193. Av. Gyk. és vk. hasábozott címert, jobbról a magyar csíkok, balról a mező rézsút metszve, a cseh oroszlánnal s a patriarchális kereszttel, oldalt pvj. körirat: ✠ MOWETH · LADISLAI · DEI · GRA. Rev. Gyk. és vk. kiterjesztett szárnyú egyfejű sas, mellén, kis pajzsban az osztrák pólya, körirat: ✠ REGIS · VNGARIE · HT OETERA.
- 194 A Av. Gyk. és vk. hasábozott címertpajzs a magyar csíkokkal s a kettős kereszttel, oldalt pvj., körirat: ✠ MOWETH LADISLAI DEI · GRA. Rev. mint 193.
- 194 B Av. A címertpajzsban a kettős kereszt s a csíkok felcserélve, körirat mint előbb. Rev. Sas, körirat mint előbb.
- 194 C Av. Címertpajzs mint 194 A. Körirat u. a. Rev. Kiterjesztett szárnyú sas, melle címertpajzs nélkül, körirat némi eltéréssel. M. N. M.
195. Av. V. Kettős kereszt, körül: LADISLAI · D · G · R · VNGAR. Rev. hármaskeretben hegyes aljú címertpajzs s a magyar csíkokkal. A keret behajlásaiban betűk.
- 196 Av. horgos kettős kereszt és pvj., körül: M · LADISL—AI · R · VNGAR. Rev. Hármaskeretben címertpajzs, a magy. csíkokkal, osztrák pólyával, cseh oroszlánnal s a morva sassal.
197. Av. Kettős vk. Szt. László mellképe, alatta · K · G · ; körül: M · LADISLAI—VNGAR. Rev. lilomos hármaskeretben nyílt korona alatt egymásnak dűtött két címertpajzs a csíkokkal s a kettős kereszttel.
198. Av. Kettős kereszt és pvj., körül: M · LADIS—LAIRAGIE. Rev. hármaskeretben három címertpajzs, a magy. csíkokkal, morva sassal s a cseh oroszlánnal, közöttük csillag.
199. Av. mint előbb; körirat: MOW · LADIS—LAI · REGIS. Rev. hármaskeretben, a pajzsok az osztrák pólyával, magyar csíkokkal s a cseh oroszlánnal, közepén csillag; a keret külső behajlásainál: VN—GA—RIE.
200. Av. gy. és vk. Szt. László álló alakja, jobbában kettős kereszt, baljában kereszt aranyalma, old. pvj. és M · LADISLAI—R · VNGARI. Rev. Hármaskeretben négy címertpajzs, közepén a magyar csíkokkal, körül az osztrák pólyával, morva sassal és a cseh oroszlánnal, a címerek között három rozetta.
- 201 A Av. horgos kettős kereszt és pvj. körirat: M · LADISLAI—R · VNGARIE. Rev. mint 200. sz., de rozetták nélkül.
- 201 B Av. mint 201, de szabálytalan körirat. Rev. mint 200., 201., de a címerek más sorrendben. Sziklay gy.
202. Av. Egyenkarú horgos kereszt, két koronácskával s pv.-jegyekkel. Rev. címertpajzs a magyar csíkokkal s a kettős kereszttel. M. N. M.

Hunyadi Mátyás (1458—1490).

I. Mátyás korával a magyar érmészet világjelentőségre emelkedik. Aranyai oly számosak, hogy Európa minden gyűjteménye bővelkedik bennök. Kettős aranya azonban csak egy példányban ismeretes (a keszthelyi gróf Festetich-gyűjteményben). Mátyás érmein jelenik meg először a bold. szűz képe, ölében tartott Jézussal, a mely motívum uralkodóvá lesz a magyar aranyokon 1849-ig.

Mátyás korában újul meg a magyar garas-verés, mely I. Lajossal szűnt meg, ezek verése eredeti alakban a címERPajzsossal s a bold. szűzzel, szintén a habsburg-házi királyok korába nyúlik be. Ugyanez áll a Mária-képet viselő, címeres denárok- és obulusokról is, melyek e kortól kezdve Mária Terézia uralkodása végeig verettek.

Mátyás király hódításaival bővül ki újra, nyugat felé a magyar befolyás, a minek numizmatikai emlékei, a nagy királyunk nevével és címereivel jelzett csehországi és sziléziai éremsorozatok.

Mátyás érmészetében mennek át a köriratok az eddigi barátságából a renaissance-ba vagy más szóval az ú. n. classicus antiqúába.

Mátyás korában is verettek silány tartalmú réz-éremfajok, ilyenek a 217-, 222- és 227-es számúak.

Éremsorozatok:

Kettős aranyforint.

203. Av. Kettős vk. négyelt címERPajzs első mezejében a négy csíkkal, a másodikban a Hunyadiak koronát tartó oroszlánjával, a harmadikban a kettős kereszttel, negyedikben a dalmát leopárdfejekkel, a pajzs közepére fektetett ú. n. szív-pajzsban a gyűrűt tartó hollóval. Körirat: ✠ MATHIAS . REXIS . VNGARIE. Rev. Kettős vk. a bold. Szűz, fején fátyollal, jobbán tartott kis Jézussal, ülő-helyzetben, oldalt pénzverőjegyek, körirat, balról: PATRONA . jobbról: VNGARIA, utána csillagalakban elhelyezett nyolcz pont. Keszthelyi gróf Festetich gy.

Aranyforintok.

204 A Av. Kettős gyk. Címerpajzs a csíkokkal, a Hunyadiak oroszlánjával, a kettős kereszttel s a Hunyadiak hollójával. Körirat: ✠ MATHIAS . D . G . R . VNGARIE (illetőleg ennek változatai).^{*} Rev. Szent László alakja, mint az előző királyok aranyain, köriratát lásd a rajzon.

204 B mint 204 A, de a védszent jobb oldalán kardmarkolat. Erdélyi múz. Kolozsvár.

205. Kettős gyk. a címERPajzs magyar csíkokkal, a kettős kereszttel, cseh oroszlánnal s a hollóval, körirat: ✠ MO . TIA . MATIA . D . G . R . VNGARIE. Rev. mint 204 A.

^{*} Mátyás aranyainak s más érmeinek köriratai végtelen számú variációt tüntetnek fel, a mit minden gyűjtő tud. Az egyes fajok bemutatásánál, csakis a lerajzolt példányra reflektálhatunk.

206. Av. Vk. és gyk. czímerpajzs a kettős kereszttel, a Hunyadiak oroszlánjával, a magyar csíkokkal s a hollóval; körirat: *MATHIAS · D · G · R · VNGARIE* csillagalakba helyezett 7 pont. Rev. mint 205. Mindkét oldal rajza s betűformái a rendes vésettől eltérő.
207. Av. Kettős gyk. czímerpajzs a magyar csíkokkal, a morva sassal, a cseh oroszlánnal s a hollóval (a holló feje mögött kis félhold), körirat: mint 205. sz. Rev. u. a.
- 208 A Av. A bold. szűz, fején *nyílt koronával*, jobb karján tartott kis Jézussal, lábainál jobbra néző gyűrűt tartó holló. Oldalt az ülésnél egy-egy *bogáncsvirág*. (Belső kör nélkül.) A köriratot lásd a rajzon. Rev. Szt. László, mint rendesen. (Belső kör nélkül.)
- 208 B U. a. de az ülés mellett egy-egy *rozetta* (belső kör nélkül). M. N. M.
- 208 C U. a. „ „ „ „ nagyobb s apróbb *karikák* (belső körrel). M. N. M.
- 208 D U. a. „ „ „ „ 4—5 apró *karika* (belső körrel). M. N. M.
- 208 E U. a. „ „ „ „ két *oszlop*, felül *gömbbel* (belső körrel). M. N. M.
- 208 F U. a. „ „ „ „ jobbról virágedényben *három szál virág*, balról a *kerevet* egy része (belső körrel). M. N. M.
- 208 G U. a. „ „ „ „ jb. virágedényben *három szál virág*, bl. a kerevet keresztes *disztéménnyel* (belső körrel). (Weszerle XI. 10) M. N. M.
- 208 H U. a. „ „ „ „ jb. virágedényben három szál virág, bl. góthikus trónoszlopok (belső körrel). M. N. M.
- 208 I U. a. „ „ „ „ a bold. szűz fején magas *zárt korona*, oldalt jb., bl. góthikus trónoszlopok (belső körrel) M. N. M.
- 209 A Av. A bold. szűz *fátyolos* fejfel, jobb karján tartott kis Jézussal, jobbról, balról a trón széle (?) Szt. László belső körrel. (Weszerle XI. 9.) M. N. M.
- 209 B U. a. de jb. fenyőtoboz, balról edényben háromágú virág M. N. M.
- 209 C U. a. de jobbról, balról egy-egy virágedény.
- 210 Av. A bold. szűz *nyílt koronával*, *bal karján* tartott kis Jézussal, előtte virágedény. Rev. Szt. László belső gyöngykörrel.

Negyed aranyforintok.

211. Av. Czímerpajzs a magyar csíkokkal, a Hunyadiak oroszlánjával, a kettős kereszttel s a dalmát leopárdfejekkel. Rev. Kis Jézust tartó Mária jobbra, koronás fővel és glóriával; oldalt pénzverőjegyek.
212. Av. mint előbb. Rev. a kis Jézust tartó Mária, balra fátyolos fővel; oldalt pénzverőjegyek.

Garasok.

- 213 A Av. Gyk. és vk. Négyelt czímerpajzs a magyar csíkokkal, a Hunyadiak oroszlánjával, a kettős sima kereszttel s a dalmát leopárdfejekkel, a szívpajzsban a gyűrűt tartó holló, körirat: ✠ *MORITA · MATHIA · REGIS · VNGAL* Rev. Kettős gyk. a bold. szűz jobbján tartott kis Jézussal, fátyolos fővel, old. pvj. körül: *PATRON — VNGARIE*.

- 213 B Vastag veret. Súlya 15·40 gr. Rajz és kéziratkülönbséggel. (Barátbetűk.) M. N. M.
- 213 C mint 113 A, de horgas kettős kereszt. Mária fejével a kis Jézusra hajlik. (Barátbetűk.) (Weszerle XI. 13.) M. N. M.
- 213 D mint 213 C, de a rev. a bold. szűz mellett a mezőben két-két rózsa, (Barátbetűk.) (Rupp szöv. II. k. 83. VII. 19. és 20.) Kopenhágai kir. múz.
- 213 E mint 213 C, de a bold. szűz s a kis Jézus feje körül glória (Barátbetűk.) (Rupp szöv. II. k. 83. VII. 4.) M. N. M.
- 213 F mint 213 A, de a bold. szűz, alacsony üléssel. (Barátbetűk.) Előbb Zimmermann, most Sziklay gy.
- 213 G A bold. szűz koronával díszes ülésen a kis Jézus glóriával (a körirat antiquabetűkkel.). M. N. M.

Denárok és obulusok.

214. Av. Gyk. és vk. négyelt czímerpajzs, az első és harmadik mezőben a magyar csíkokkal, a másodikban a cseh oroszlánnal s a negyedikben a hollóval, körül: ✠ MONETA · MATHE · DEI. Rev. Gyk. és vk. horgos kereszt, karjaiban pénzverőjegyek, körül: * REGIS · h — VNGARIA.
215. Av. Gyk. horgos kereszt, karjaiban pvj. Rev. Gyk. czímerpajzs, mint 214. sz. (körirat nélkül).
216. Mint 215, de kisebb. M. N. M.
217. Av. Kettős gyk. czímerpajzs a magyar csíkokkal, körül: * MONETA · MATHE · DEI. Rev. Gyk. és vk. horgos kettős kereszt, pvj., körül: REGIS * h — VNGARIA.
218. Av. Gyk. és vk. hasábozott czímerpajzs, jobbról a magyar csíkokkal, balról horgos kettős keresztel, körirat: ✠ MONETA · MATHE · DEI. Rev. Gyk. és vk. horgos kettős kereszt, karj. pvj. körül: REGIS h — VNGARIA.
219. Av. Gyk. és vk. hasábozott czímerpajzs, jobbról a magyar csíkok, balról a Hunyadiak oroszlánja, körül: ✠ MONETA · MATHE · DEI. Rev. Gyk. és vk. nyílt koronából kiemelkedő kettős kereszt, oldalt pvj. körirat, mely jobbról lennt kezdődik: · REGIS · hVNGARIA ·
220. Av. vk. nyílt koronából kiemelkedő horgos kereszt, old. pvj. Rev. Czímerpajzs, mint 219. sz. körirat nélkül.
221. Av. Gyk. egyenkorú horgos kereszt, ágai közt két kis nyílt korona s két pénzverőjegy. Rev. Czímerpajzs, a magyar csíkokkal s a cseh oroszlánnal.
222. Av. Gyk. és vk. koronás párduczfő; körül: * MONETA · MATHE · DEI. Rev. Kettős vk. horgos kettős kereszt, karjai közt pvj. körül: REGIS * h — VNGARIA.
223. Av. Gyk. koronás párduczfő; Rev. Gyk. egyenkarú horgos kereszt, karjai közt két nyílt korona és K — A betűk. (Arch. É. u. f. XI. 435. 5.) Brenner Ferencz gy. (Esztergom.)
224. Av. Gyk. és vk. hármass keretben czímerpajzs a gyűrűt tartó hollóval, oldalt pvj. felette rozetta, oldalt körül: ✠ MONETA · MATHE · D · G · R. Rev. Gyk. és vk. hármass keretben, czímerpajzs a magyar csíkokkal, felül ötágú rozettával körül: ✠ VNGARIA · D · A · L · M · (O · R · E · T · E · R) = A · L · M · A · R · I · A · A helyett (elvert példány).

225. Av. Gyk. és vk. címérpajzs a hollóval, felül liliomos nyílt korona, körirat: **MONETA** .
MATHI. Rev. Gyk. és vk. horgos kettős kereszt, pvj. körül: **R**EGIS · **h** — **V**NGARI.
226. Av. gyk. egyenkarú horgos kereszt, karjai közt két kis koronával és pvj. Rev. címérpajzs, mint 225. sz. körirat nélkül.
227. Av. gy. és vk. gallyon álló holló, old. pvj., körül: ✥ **MONETA** · **MA**THIE DEI. Rev. gy. és vk. hasábozott címérpajzs a magyar csíkok- s a kettős keresztel, felette nyílt korona, körül: **R**EGIS · **h**VNGARI.
228. Av. gy. és vk. hasábozott címérpajzs a magyar csíkokkal s a hollóval, körül: ✥ **MONETA** · **MA**THIE · **D** · **HI**. Rev. gy. és vk. horgos kettős kereszt, karjai közt pvj., körül: **R**EGIS · **h**V—**NGARI**.
229. Av. gyk. egyenkarú horgos kereszt, karjai közt két kis koronával s pénzverő-jegyekkel. Rev. Címérpajzs, mint 228. sz. körirat nélkül.
230. Av. mint 229. sz. Rev. gyk. liliomos nyílt korona.
231. Av. mint 229. sz., de a koronák helyett rozetták. Rev. gyk. címérpajzs a magyar csíkokkal.
232. Av. Gy. és vk. Négyelt pajzs a magyar csíkokkal, a cseh oroszlánnal, a kettős keresztel s a dalmát párduczfőekkel, középen szív-pajzs a hollóval; körirat: ✥ **M** · **MA**THIE · **R** · **V**NGARIE ∴ Rev. gy. és vk. jobb felé ülő koronás Mária dicskörrel, ölében a kis Jézussal, körül: **P**ATRON—**V**NGARIE, oldalt pénzverő-jegyek (Weszerle XII. 14.) **M. N. M.**
- 233 A Av. A 232. számhoz hasonló. Rev. Mária koronás fővel, dicskör nélkül, oldalt pvj. (A köriratokat, melyek a 232—241. sz. denárfajokon tömérdek változatot adnak, az áttekinthetőség okából mellőzzük). (Weszerle XII. 13.) **M. N. M.**
- 233 B Av. Rev. mint az előbbi változat, piéfort. **M. N. M.**
234. Av. mint előbb, de a cseh oroszlán helyett a Hunyadiak oroszlánja. Rev. Mária jobbra, fátyolos fővel. (Weszerle XII. 10.) **M. N. M.**
- 235 Av. mint előbb, de cseh oroszlánnal. Rev. ugyanaz.
- 235 B Rev. az előbbihez hasonló, de a második mező üres. **M. N. M.**
236. Rev. Mária fátyolos fővel, körülötte gyöngyökből alkotott dicskör. **M. N. M.**
237. Av. mint előbb, de a címérpajzs alatt kisebb pajzs egyszarvúval. Rev. Mária jobbra fátyolos fővel.
238. Rev. mint 237. Mária koronás fővel és dicskörrel.
- 239 A Rev. Balfelé ülő s a kis Jézust tartó Mária, koronás fővel.
- 239 B Av. Mint előbb, de a címérpajzs szív-pajzsocskája üres. (Weszerle XII. 15.) **M. N. M.**
240. Av. A szív-pajzsocskában cseh oroszlán. Rev. Mária mint 233. sz. **M. N. M.**
241. Av. A címérpajzs első és harmadik mezejében a magyar csíkok, a második és harmadikban horgos kettős kereszt. Rev. mint 233. **M. N. M.**
242. Av. Címérpajzs. Rev. Mária jobb felé koronás fővel, dicskörrel.
243. Av. Címérpajzs. Rev. Mária jobb felé, fátyolos fővel.
244. Av. Címérpajzs. Rev. Mária balfelé, fátyolos fővel.

Tartományi érmek.

245. Csehország. Egylapon vert fillér. Gyk. hasábozott czímerpajzs, a magyar csíkokkal s a cseh oroszlánnal. (Rupp. szöveg II. k. 89. XXI. 3. Arch. É. u. f. XI. 41. 26.) M. N. M.
246. Szilézia. Münsterberg város. Av. Hasábozott czímerpajzs a magyar csíkokkal s a cseh oroszlánnal; felül Ω , oldalt pvj. Rev. Szent Venczel mellképe dicskörös fővel, zászlóval s kardra akasztott pajzsoszal.
247. U. a. Av. mint 246. Rev. Czímerpajzs a sziléziai sassal, felül Ω betűvel.
248. Boroszló város. Garas. Av. Kettős gyk. négyelt pajzs a magyar csíkokkal s a sziléziai sassal, a cseh oroszlánnal s a lausitzi bikával, a szív-pajzsban a gyűrűt tartó holló; körirat: ✱ $\Omega\tau\tau\eta\iota\tau\varsigma \cdot \text{PR}\eta\text{QVS} \cdot \text{D} \cdot \text{G} \cdot \text{R} \cdot \text{BO}\eta\text{Q}\eta\text{Q}$. Rev. Kettős gyk. Keresztelő Szt. János bal felé kerek pajzsocskán tartott húsvéti bárányval. Körirat: $\text{GROSSVS} \cdot \text{WRA} - \text{TISL}\tau\text{VI}\eta\text{Q}\text{SIS}$,
249. Mint 248. szám; kisebb.
250. Av. gyk. czímerpajzs a magyar csíkokkal s a cseh oroszlánnal, felül Ω , oldalt Θ (Bohemiae) R (Rex) Rev. gyk. Keresztelő Szt. János mellképe. (Arch. É. u. f. 143. 19. Saurma XXXXI. 10. Stadt Breslau.)
251. Jägerndorf. Av. Kettős gyk. czímerpajzs, mint a 248. sz. Rev. Mária fátyolos fővel, jobbra, ölében a kis Jézussal; körül: $\text{GROSSVSQA} - \cdot \text{RNOVI}\eta\text{Q}\text{SIS}$, oldalt I—S.
252. Mint 251, kisebb.

II. Ulászló (1490—1516).

A magyar középkori érmeles tulajdonképen Hunyadi Mátyás korával záródik le. Amerika felfedezésével Európába özönlött roppant mennyiségű arany- és ezüst-anyag, földrészünk minden államának pénzverésére átalakító befolyást gyakorolt. E korról kezdődik a nagy éremfajok (többszörös aranyak, tallérok, forintok) verése. II. Ulászló uralkodása korából bírjuk az első tallérsorozatokat, melyek már datálva is vannak. A legrégebbi évszám 1499., utána 1500., 1504. és 1506. évszámok jelzik az emissziókat. Talléroknek nevezzük e sorozatokat, mert bélyegeik láthatólag tallérverés céljából készültek, de ez éremfajok (beleértve a 285. és 286. számú speciesekeket is) voltaképen mégsem tallérok, melyek a forgalom számára készültek, csak mutatványok, vagy kísérletek, melyeknek hivatását, tekintve a gondosan, sőt keresett művészettel készült bélyegeik négyévi kibocsátását, nem tudjuk kellőleg megmagyarázni. Feltűnő ugyanis hogy e tallérszerű érmek, — aranyak és ezüstök — a legkülönbözőbb súlyban vannak kiverve s ha például a M. N. Múzeum sorozatait vesszük számba, ilyen képet kapunk:

A) 1499. évi bélyeg (ezüstben), 34·70 gramm.

B) 1500. évi bélyeg (aranyban): 42·10 gramm, (ezüstben): 11·50, 11·80 19·50. 26·50, 27·20, 58·50 gramm.

C) 1504. évi bélyeg (ezüstben): 22·80, 40·70, 43·50 gramm.

D) 1506. évi bélyeg (aranyban): 16·70, 17·10, 27·40, 34·40, 34·50, 34·80, 68·20 gr.,
(ezüstben): 10·10, 12·10, 12·30, 13·20, 13·80, 14·00, 14·20, 14·40, 14·50, 14·90,
15·00, 15·60, 16·00, 17·60, 20·50, 20·70, 22·50, 35·50, 39·40, 40·10, 41·50,
42·90 gramm.

A legkönnyebb ezüstpéldány a gráci Johannaem gyűjteményében van, súlya 9·06 gramm.

A mi II. Ulászló egyéb érmeit illeti, aranyait kell kiemelnünk, melyek szerfelett sok típus- és bélyegváltozatban verettek, úgyannyira, hogy szinte minden kezünkbe akadó darabban változatot találunk.

Éremsorozatok:

Ötszörös aranyforint.

253. Av. Kettős gyk. négyelt pajzs, címeralkatrészek abban a sorban, mint Mátyás kettős aranyforintjain s garasain, de szív-pajzs helyett pajzstalan lengyel sassal; a főpajzs felett s oldalainál lombdíszítés. Körirat: Ω · WLADISLAI · D · G · R · VNGARIE · Rev. Kettős gyk. koronás Madonna a kis Jézussal jobb felé, előtte virágos gally, oldalt pénzverőjegyek, körül: : PATRONA—HVNGARIE ✕ Súlya 17·95 gr. Bécsi csász. kab.

Kettős aranyforint.

254. Av. Kettős gyk. koronás Madonna glóriával, ölében a kis Jézussal jobbra, oldalt két renaissance-oszlop, alatta a lengyel sas pajzs nélkül, körirat: WLADISLAVS—R ✕ VNGARE ✕ Rev. Kettős gyk. Szent László alakja rövid köpenyben, jobbában rövidnyelű csatabárd, baljában keresztes aranyalma, oldalt pvj., körül: S · LADISLAVS—REX · 1512.

Aranyforintok évszám nélkül.

255 A Av. Kettős gyk. A bold. szűz fején nyílt koronával, jobbán tartott kis Jézussal, lábainál lengyel sas (mint 254) oldalainál *bogáncsvirág*. Rev. Szent László alakja (mint 254).*

255 B U. a. de az ülés mellett balról *renaissance-oszlop*.

255 C „ „ „ „ „ két oldalról *egy-egy renaissance-oszlop*.

255 D „ „ „ „ „ két alacsony góthikus oszlop.

255 E „ „ „ „ „ két magas góthikus oszlop.

255 F „ „ „ „ „ két oszlop gömbfejjel.

255 G „ „ „ „ „ elől virág, hátul oszlop.

255 H „ „ „ „ „ elől egy, hátul két vékony oszlop. (Kilényi Hugó gy.)

255 J „ „ „ „ „ elől s hátul két-két vékony oszlop.

* A köriratokat itt is mellőzzük.

- 255 K U. az de az ülés mellett elől s hátul kétféle oszlop.
 255 L " " " " " kétfelől összekapcsolt góth trónoszlop.
 255 M a bold. szűz nyílt koronával, félholdon feje körül glória, egyébként mint 255 A.
 255 N a bold. szűz magas koronával, egyébként mint 255 A.
 255 O " " " " " old. oszlopok gömbfejjel.
 255 P " " " " " old. két-két vékony oszlop.
 255 R " " " " " old. kétféle oszlopok.
 255 S " " " " " old. két-két összekapcsolt trónoszlop.
 256. Av. Kettős gyk. a bold. szűz félholdon, nyílt koronával, jobbán tartott kis Jézussal, lábainál lengyel sas (mint fent). Rev. Szent László szembenéző alakja, vérteteten, hosszú köpenyben, jobbában hosszúnyelű alabárd, baljában ker. alma. (Weszerle XIV. I.)
 257. Av. Kettős gyk. a bold. szűz magas koronával stb. oldalt két-két góthikus trónoszlop. Rev. Szent László szemben álló alakja vérteteten, köpeny nélkül stb.
 258 A Av. Kettős gyk. a bold. szűz alacsony koronával lábainál a cseh oroszán kis pajzsban, ülőhelye szélei mindkét oldalról láthatók. Rev. Szt. László, mint 255 sorozat.
 258 B Ugyanaz mint az előbbi, de az ülőhely előtt jobbról virágedény.

Aranyforintok évszámmal.

- 259 A Av. Kettős gyk. a bold. szűz alacsony koronával és glóriával, oldalt bogáncsvirág, alatta a lengyel sas pajzs nélkül. Rev. Szt. László mint 255 sorozat.
 259 B mint előbb, de a lengyel sas pajzsban.
 259 C mint 259 A, de a bold. szűz koronás feje glória nélkül.
 260 A Av. Kettős gyk. a bold. szűz, magas koronával, oldalt két-két góthikus oszlop, alul a sas pajzs nélkül. Rev. Szt. László hosszú alabárddal, vértetelve, hosszú köpenyben.
 260 B Mint előbb, de a bold. szűz alacsony koronával, oldalt bogáncsvirágnak látszó díszítés.
 261 A Av. V. és gyk. a bold. szűz félholdon, alacsony koronával, lábai alatt a lengye. sas pajzsban. Rev. Szt. László hosszú alabárddal, vértetelve hosszú köpenyben
 261 B mint előbb, de a félhold csúcsain rozetták.
 261 C mint 261 A, de a félhold mellett folyondár rozettákkal. Bécsi csász. kab.
 261 D mint 261 A, de a félhold csúcsainál egy-egy renaissance-oszlop.
 262 A Av. V. és gyk. a bold. szűz, balról tartott kis Jézussal, félholdon, lábai alatt a lengyel sas pajzsban. Rev. Szt. László mint 261 sorozat.
 262 B Mint előbb, de a bold. koronás feje glóriával, jobbában kormánypálcza.
 263. Av. Kettős gyk. a négyelt címerpajzs (mint 253), de középen a lengyel sas pajzsocskában, körül: WLADISLAI * R * VNGARI * 1506. Rev. kettős gyk. a bold. szűz nyílt koronával, jobbra tartott kis Jézussal; körül: :PATRONA:— :. VNGARIE: (Rupp szöveg 102. old. II. 2—7. Weszerle XIV. 9.) Bécsi csász. kab. m. Súlya 3'45 gramm.

Negyed forintok.

264. Av. Gy. és vk. a négyelt pajzs. közepén a kis szív-pajzsban lengyel sas, körül: M · WLADISLAI · R VNGAR · Rev. vk. a szent szűz nyílt koronával, jobbján tartott kis Jézussal, old. pvj., körül: PATRON—VNGARI.
265. Av. Gyk. a négyelt címernpajzs, a szív-pajzsban a lengyel sas. Rev. gyk. a bold. szűz, jobbra glóriás fővel, félholdon, old. pvj.

Tallérbélyegek arany és ezüst veretben.

266. Av. Kettős gyk. négyelt címernpajzs, a szív-pajzsban balra néző lengyel sas; a címernpajzs felett s oldalainál lombdís. Körül: * MONETA * WLADISLAI * REGIS * VNGARIE és lomb. Rev. Kettős gyk. Szent László lóháton, jobbra, jobbjában rövidnyelű csatabárddal, glóriás fővel, oldalt egyenes karddal. Alatta · 1 · 8 · 99 · Körül: * LADISLAVS * REX (lomb) * SANC TVS * Aranyban és ezüstben kiverve.
- 267 A Ismétlődő gy. és vk. a négyelt címernpajzs, a kis szív-pajzsban jobbra néző lengyel sassal; a címern oldalán, jobbról: KREMITZ, balról: TVRSO (= Turzó János körmöczi kamaragróf), a címern felett lilomos keretrészlet. Körirat: * MONETA * WLADISLAI * D * G * REGIS * VNGARIE * 1500. Rev. Ismétlődő gyöngy-, vonal- és lilomkeretben Szt. László lovas alakja, baljában tartott hosszú alabárddal, oldalán görbe karddal, felette a keretre helyezve a bold. szűz és a kis Jézus képe félholdon. Az ugró paripa hátsó két lába az érem külső gyöngykeretéig ér; körirat: * SANC TVS * — * — LADISLAVS * REX * VNGARIE * Aranyban és ezüstben kiverve.
- 267 B Rev. Az ügétő lovas védszent, eltérő rajzban; körirat: SANC TVS * LADISLAI * VS * REX * VNGARIE * Ezüstben kiverve.
268. Av. Kettős gyk. nagy, sokmezejű címernpajzs lilomos koronával; a pajzs két oldalán lombdís. A pajzs első főmezejében a magyar csíkok s a kettős kereszt, a második mezőben a luzsiczai ökrök s francia lilomok, a gascogni létrával, a harmadik mezőben a navarrai és arragoniai címerek, a negyedik mezőben a dalmát párduczfejek s a cseh oroszán. Középen a szív-pajzsban, a jobbra néző lengyel sas és a királyné Foix Anna családi címere; körül MONETA & WLADISLAI & D & G & REGIS & VNGARIE. Rev. Vonal, gyöngy és lilomos keretben a lovas védszent, jobbjában tartott alabárddal, oldalán egyenes karddal, felette a keretre helyezett kis Mária-kép; körirat: & SANC TVS & LADIS—LAVS & REX & VNGARIE & 1504. (Széchenyi Tab. 13. XXXVII. 22.) Ezüstben kiverve.
- 269 A Av. Kettős gyk. a címernpajzs mint 268. sz., de oldalt · KREMNICZ · és : TVRZO : .. Körirat: MONETA & WLADISLAI & D & G & REX & VNGARI · Rev. kettős gyöngy és lilomos keretben a védszent vértezett lovon, feje felett dobásra tartott alabárddal, oldalán görbe karddal, előtte a keretre helyezett kis Mária-kép; körirat: & SANC TVS & LADISLAVS & REX & VNGARIE & 1506. Ezüstben kiverve.
- 269 B Rev. mint előbb, de a ló vért nélkül, a védszent oldalán görbe kard, a köriratban jegykülönbség. Aranyban és ezüstben kiverve.

- 269 C** Rev. mint előbb, de Szent László fején magyar korona, a lószerszám más rajzban s a védszent oldalán egyenes kard, alul a ló lábai alatt a liliomok közt S betű. A köriratban másképp metszett elválasztó jelek. Aranyban és ezüstben kiverve.

Garasok.

- 270 A** Av. Kettős gyk. négyelt címerpajzs a magyar csíkokkal, a koronát tartó oroszlánnal, a kettős kereszttel s a dalmát párduczfővel, a szív pajzsban jobbra néző lengyel sas; körül: ✠ Ω : WLADISLAI : RĖGIS : VNGARI : Rev. Kettős gyk. a koronás Madonna a kis Jézussal, oldalt pvj., körül: PATRONA—VNGARIE .. (Rupp: szöveg II. k. 108. old. IX. 2—4.
- 270 B** Piéfort. Av. Kettős gyk. a négyelt címerpajzs, a középen a tengyet sas pajzs nélkül, a címér felett s oldalainál lombdíz, körirat: Ω WLADISLAI : D : G : R : VNGARIE · Rev. a koronás Madonna kereszten, előtte virágedény, oldalt pvj., körirat: : PATRONA—HVNGARIE : :
- 271.** Av. Kettős gyk. a négyelt címerpajzs, középen a szív pajzsban a cseh oroslán, körül: : M : WLADISLAI : RĖGIS · VNGARIE lomb. Rev. koronás Madonna kereveten, előtte alacsony virágrajz, oldalt pvj., körül: PATRONA—HVNGARIE.

Denárok évszám nélkül.

- 272 A** A Av. Kettős gyk. négyelt címerpajzs a magyar csíkokkal, cseh oroszlánnal, a kettős kereszttel s a dalmát leopárdfővel, középen leeresztett szárnyú lengyel sas; körül: Ω · WLADISLAI · R · VNGARIE · (vagy ennek változata.) Rev. a bold. szűz koronás fővel, oldalt pvj., körül: PATRONA—VNGARIE · (vagy ennek változata.)
- 272 B** Mint 273 A, de a majd kisebb, majd nagyobb lengyel sas kiterjesztett szárnyakkal.
- 272 C** Mint 273 A, de a címér közepén a lengyel sas szív pajzsban.
- 272 D** Mint előbb, piéfort. Szentpétervár, Eremitage.
- 273.** Mint 272 A, de a bold. szűz és a kis Jézus feje glóriával.
- 274.** Mint előbb, de glória csak a bold. szűz feje körül.
- 275.** Av. mint 272 A. Rev. az övig érő Mária-kép csak az érem belső részét foglalja el, körirat megszakítás nélkül: PATRONA : : VNGARIE ·
- 276.** Av. a négyelt címér mint előbb, de a szív pajzsban cseh oroslán. Rev. a bold. szűz s a kis Jézus glóriával.

Denárok évszámmal.

- 277.** Av. Címér mint 272 C, de koronát tartó oroslán; körirat: WLADISLAI ✠ R ✠ VNGARIE · vagy ennek változata és az évszám. Rev. Mária-kép, pvj. szokott körirat.
- 278 A** Av. Címér mint 272 C.
- 278 B** Av. mint előbb, de a negyedik mező üres.
- 278 C** Piéfort. Av. Rev. mint 278 A. M. N. M. példányai: 1506, 1510, 1511, 1515, 1515 = 4·50, 5·00, 4·40, 7·60, 4·20 gramm.

Obulusok.

279. Av. négyelt címerpajzs, középen lengyel sas, pajzs nélkül. Rev. A bold. szűz s a kis Jézus glóriás fővel; pvj.
 280. Av. mint előbb, de a bold. szűz s a kis Jézus félholdon, glória nélkül.
 281. Av. mint előbb. Rev. a bold. szűz glóriás fővel.
 282. Av. a lengyel sas a szív-pajzsban. Rev. Mária-kép félholdon.
 283. Mint 282, de Mária félholdon és glóriás fővel.
 284. Mint 279, de a szív-pajzsban a cseh oroslán.

Próbaveretek.

Hármas aranyforint és tallér.

285. Av. Kettős gyk. góthikus trónon ülő király, jobb-jában kormánypálczával, bal-jában keresztes országalmával; oldalt egy-egy befelé forduló griff. Ezek felett jobbról a magyar, balról a cseh címerpajzs, alul jobbról a lengyel sas, balról a luxemburgi oroslános címér, a király lábainál pedig nagyobb pajzskában a morva sas. Körirat: WLADISLAVS : VNG—TRIC : BOEMIE : REX : Rev. kettős gyk.ombok között középen a koronás cseh címér, oldalt Szent László és Szent Venczel álló vértezett képe a szokásos attributumokkal; a lombdíszen körül hat címerpajzs, felülről balra, ilyen sorrendben: a sziléziai sas, luzsiczai ökör, — ? —, alsó-luzsiczai várfal, balra néző oroslán és a lengyel-sas, körirat: ✥ : WENCESLAVS : DVX : BOEMIE : S : LADISLAVS : REX : VNGTRIC : M. N. M. arany 9·90 gr., ezüst 30·70 gr.

Ezüstforint.

286. Av. Kettős gyk. félholdon álló koronás Madonna balkarján tartott kis Jézussal, oldalt a két teret betöltő napsugarakkal, lábainál kiterjesztett szárnyú lengyel sas; körül: WLADISLAVS D · G · REX · VNGTRIC · ET · BOHEMIE. Rev. kettős gyk. a védszent vértezett álló alakja, jobb-jában csákánynyal, bal-jában keresztes országalmával, feje körül levélalakú glória, oldalt a mezőkben a magyar csikokat s a cseh oroslánt tartalmazó címerpajzsok, felettük 17—00 (=1500), a szent lábai alatt meg nem fejtett körirat: : STANCTVS · LADIS—LAVS · REX :: M. N. M. 14·80 gr.

II. Lajos (1516—1526).

E királyunk éremverése egy nyomon jár atyjáéval; a tallér és ezüstforint az ő uralma alatt is csak próbakép veretett; aranyai pedig szintén nagyon sok változatban kerültek ki a pénzverőműhelyekből. Uralkodó vonás II. Lajos érmein, hogy azokon az évszám — leszámítva a legapróbb obulusfajok egy részét — következetesen fel van tüntetve.

Hármas aranyforint.

287. Av. Kettős gyk. félholdon ülő koronás Mária, jobbján tartott kis Jézussal, oldalt egy-egy rozettával, lábai alatt a lengyel sas pajzsban, körirat: LVDOVICI * D * G — * R · VNGARIE ** Rev. gyk. és vk. Szent László álló alakja, jobbja-
val egyenesen tartott csatabárrdal, baljában aranyalma, oldalt pvj., körül:
· SLADISLAVS * — * — REX * 1519 * — * (Weszerle XVI. 8:)

Kettős aranyforint.

288. Av. 287, apró eltérésekkel. Rev. a védszent jobbjaiban a csatabárd kissé kifelé hajolva, a körirat némi eltérésekkel. Súlya 7.1 gramm. Bécsi csász. kab. m.

Aranyforintok.

289. Av. a bold. szűz koronás fővel, oldalt két renaissance-oszlop, lábainál pajzsba foglalt lengyel sas. Rev. Szent László glóriás fővel, rövid köpenyben, feje felé tartott rövid csatabárrdal.
290. Av. a bold. szűz glóriás fővel, oldalt egy-egy bogáncsvirág, lábainál a lengyel sas pajzs nélkül. Rev. Szent László mint 289.
291. Av. a bold. szűz félholdon, old. rozetták, lábainál pajzs a lengyel sassal. Rev. Szent László egyenesen tartott rövid csatabárrdal, koronás fővel, köpenyben, glória nélkül
292. Av. Mária-kép a 291. sz.-hoz hasonló, de zárt koronával. Rev. Szent László, egész testét betakaró palástban, hosszú, ferdén tartott alabárrdal.
- 293 A Av. a Mária-kép, mint 291. Rev. Szent László vértézve, hosszú köpenyben, egyenesen tartott. hosszú alabárrdal.
- 293 B Av. a Mária kép mint 293 A. de szélesebb rajzban. Rev. Szent László vértézett alakja köpenyben, rövid egyenesen tartott csatabárrdal.
294. Av. a szent szűz lábai alatt a lengyel sas, pajzs nélkül. Rev. Szent László vértézett alakja, köpeny nélkül, hosszú egyenesen tartott alabárrdal, melle felé hajló baljában a ker. országalma.
295. Av. Mária-kép a félhold nélkül, lábainál a lengyel sas pajzsban. Rev. Szent László vértézett álló alakja hosszú egyenesen tartott alabárrdal, kifelé hajló baljában a ker. országalma.
- 296 A A bold. szűz félholdon, a jobbján tartott kis Jézus feje glóriával. Rev. Szent László vértézett alakja, hosszú egyenesen tartott alabárrdal.
- 296 B Rev. Szent László egyenesen tartott hosszú alabárrdal, melyről hosszú szíj függ alá.
297. Av. Kettős vk. a szent szűz, félholdon glóriás fővel, balján tartott kis Jézussal, jobbjaiban kormánypálca. Rev. Szent László mint 289—290. sz.
- 298 A Av. a 297. sz.-hoz hasonló. Rev. Szent László képe mint 293. sz.
- 298 B Av. a szent szűz jobbjaiban négyvirágú gally.

Garas.

299. Av. vonal és reczés körben a szent szűz fátyolos fővel, jobbján tartott kis Jézussal, oldalt pvj. körül: * LVDOVICVS * D * G * R * VNGARIE . * Rev. Kettős vk. hasábozott címerpajzs a magyar csíkokkal s a kettős kereszttel halmon, körül: * MONETA * NOVA * ANNO * DOMINI * (évszám).

Arany és ézüst próbaveretek.

300. Av. Vk. felül ívalakú, oldalt behajlott s alul szívalakú pajzs, négyelve a magyar csíkokkal, a cseh oroszlánnal, a kettős kereszttel s a dalmát leopárdfejekkel, a szív-pajzsban a lengyel sassal. A címér felett 1524, oldalt B—M. Rev. vk. fátyolos fejű Mária a kis Jézussal bal felé, oldalt jobbról S · MA · balról · * RIA · A szelvényben · LV · arany, súlya: 1 gramm.
301. Piéfort. Av. az előbbihez hasonló címér (a lengyel sas jobbra vagy balra néz) pvj. és évszám. Rev. Mária s a kis Jézus feje körül glória, oldalt: S · M · A · — · * R · I · A A szelvényben · L · V · M · N · M. 5·00, 5·90, 7·00 gramm.
302. Av. Kettős gyk. és vk. jobb felé, díszesen takart és vértezett lovon a király koronás sisakkal, teljes vértezetben, oldalán egyenes karddal, alul félkörben apró betűkkel: * KREMNICZ * BERNHART * BECHEM * körirat: & LVDOVICVS & DEI & GRACIA & HVNGARIE & DALMACIA & CROACIA & EC : & REX : Rev. Kettős gyk. nyolcztágú keret közepén egymás felé dűtött két nagyobb pajzs, felettük lilomos korona. A jobboldali pajzsban váltakozva a magyar csíkok s a cseh oroszlánok, a szív-pajzsban a lengyel sas foglalnak helyet. A baloldali pajzsban a királyné Mária spanyol-burgundi címerei foglalvák. A két címér alen egyesített L (Ludovicus) M (Mária) monogramm. A kerettel bézárt két mezőbat kisebb pajzsok, jobbról számítva, a kettős kereszttel, a horvát ostáblával, a sléziai sassal, a luziczai ökörrrel, a morva sassal, a ráczországi kardot tartó karral s a dalmát leopárdfejekkel. A második, hatodik és hetedik pajzs felett korona, körirat: ✱ MARCHIO & MORAVIA & DVX & LVCENBVRGENSIS & ET & SLESIA & M & D & XXV. M. N. M. példányai: 35·10, 39·60, 45·51 és 65·32 gramm.
303. Av. Gyk. és vk. jobbránéző babérkoszorús, szakállas, királyi mellkép, palástban, az aranygyapjas rend jelvényével; oldalt 15—25. Körirat, mely alulról jobb felé indul: * LVDOVICVS * DEI * GRA * HVNGARIE * BOEMIE * EC * REX Rev. némi eltéréssel mint 302, de a monogramm mellett K—B Körmöczbánya, az első, második, hatodik és hetedik címér koronázva, körirat: * DVX * LVCEN : * SLESIA * MAR * * MORAVIE * ET * LVSACIE : Ű. A M. N. M. példányai 33·60, 45·93, 51·40 gramm.
304. Av. Gyk. és vk. a király jobbra néző koronás mellképe az aranygyapjas rend jelvényével, mely a köriratba függ le. A körirat alulról jobbfelé tart: ° LVDOVICVS · D · G · HVNGARIE · BOHEMIE REX. Rev. gyk. és vk. nagy oldalt bevágott pajzs, jobbról a király, balról a királyné címereivel, a pajzs felett 1727 (= 1525), körirat, alulról jobbfelé: MARCH : MORA : E · DALMACIE · CROACIE · E · C a M. N. M. példányai 15·10, 53·40 gramm.

Denárok.

- 305.** Av. Gyk. négyelt pajzs a magyar csíkokkal, a dalmát leopárdfőkkal, a cseh országnal s a lengyel sassal, körül: * LVDOVICVS * R * VNGARIE * 1511. Rev. Gyk. hármassal halmon álló kettős kereszt alsó karjai alatt L—B; körirat: * MONETA * NOVA * VNGARIE.
- 306 A** Vk. és gyk. négyelt pajzs, közepén szív-pajzs-szal, mint II. Ulászló 277, de * LVDOVICVS * R * VNGARI (vagy ennek változata) és az évszám. Rev. mint 277.
- 306 B** Piéfort, mint 306 A. Súly: 6·70 gramm. (K—G 1517); — Piéfort legújabb szerzemény: M * LVDOVICI : R : VN : Z * BO : 1518. Pénzverőjegy nélkül, súlya 10 gramm. M. N. M.
- 307.** Av. Rev. 306. sz. fajhoz hasonló, de a címérpajzs, oldalt behajló a Madonna-kép alatt apró pajzsban két sasszárny (Zrinyi-czímer). Évszám 1526.
- 308 A** Av. Gyk. címérpajzs, mint 306 A, oldalt pontok és csillagok, felül évszám. Rev. a bold. szűz jobbán tartott kis Jézussal, oldalt pvj.
- 308 B** mint előbb, piéfort. M. N. M. 6·60, 7·50 gramm.
- 308 C** mint előbb, négyszögletű, piéfort 5·70, 6·00 gramm.
- 309.** mint a 308. csoport, de Av. címernél jobboldalt pénzverő betű és jegy.
- 310.** mint a 308. csoport, de Av. a címernél jobbról-balról pvj.
- 311.** mint a 308. csoport, de Rev. a bold. szűz baljával nagy gömböt tart.
- 312.** mint az előbbieket, de Av. Rev. más rajz; a címér oldalain lombdíz, a bold. szűz feje körül nagy glória, baljában virágos gally. M. N. M. 7 gramm.
- 313.** mint a 308. csoport, de a címér körül elosztott évszám.

Obulusok.

- 314 A** Vk. címérpajzs, mint előbb, oldalt rozetták. Rev. A bold. szűz glóriával, jobbán tartott kis Jézussal; oldalt pvj.
- 314 B** Piéfort, mint előbb, de a címér három rozetta közt. M. N. M. Súly 4 gramm.
- 315.** Av. négyelt címérpajzs (v. ö. 305. sz.) három rozetta között. Mária félholdon, glóriás fővel.
- 316.** Av. címérpajzs, mint 315, oldalt pontok és rozetták, felül évszám. Rev. Mária félholdon, glóriával, oldalt pvj. Pozsonyi kir. kath. főgymn.
- 317.** Av. Címérpajzs, mint előbb, de az évszám oldalt és felül elosztva apró karikák közt. Rev. mint 315.
- 318.** Av. négyelt címérpajzs a magyar csíkokkal, az osztrák pólyával a kettős kereszttel s a leopárdfőkkal. Rev. Fátyolos Madonna balfelől tartott kis Jézussal.

Zápolya János (1526—1538).

Utolsó vegyesházi királyunk érmelelésében fordul elő az e korszakban egyetlen tízszeres aranyforint, egy kettős aranyforint a király arczképével. Tallér és forint kíséreletekkel többé nem találkozunk; egy garas faját ismerjük, mely a legritkább

éremfajok közé tartozik. Midőn e munka már sajtókészen áll, vesszük tudomásul, hogy egy Bécsben Egger testvéreknél 1906 decz. 12. stb. napokon elárverezendő nagy gyűjteményben és garasfaj mint piéfort is előfordul, melynek súlya 16.52 gramm.

Tízszeres aranyforint.

- 319.** Av. Vk. és gyk. félholdon ülő koronás Madonna, jobbán tartott kis Jézussal, lábai alatt kis pajzs a Zápolya-czímerrel. Körirat: IOANNES * D * G * — R * HVNGARIE * Rev. Szt. László szemben álló vértezett alakja, jobbában egyenesen tartott alabárdal, baljában dereka felé tartott országmával, oldalt jegyek (nagyszebeni veret); körirat: S * LADISLAVS * — * REX * 1540 * M. N. M.

Hármas aranyforint.

- 320.** Av. Kettős gyk. a király jobbra néző koronás mellképe; körirat IOHANNES * I * REX * VNGARIE Rev. kettős gyk. hármashalomból kiemelkedő farkas előre tartott lábakkal, előtte a kettős kereszt, mögötte kis címerpajzs a magyar csíkok.

Aranyforintok.

- 321 A** Av. Kettős gyk. félholdon ülő koronás Madonna stb., alatta a király családi czimere; körirat mint 319. Rev. Szt. László vértezett alakja köpenyben, vállára hajtott csatabárdal s válla felé emelt országmával; oldalt pvj.
- 321 B** Av. Rev. mint az előbbi, de a szent lábai alatt kis kettészelt címerpajzs felül keresztkével, alul koronás emberfővel.
- 322.** Av. mint az előbbiek. Rev. Szt. László földig érő alabárdal (v. ö. 319. sz.).
- 223.** Av. mint előbb, de alul a családi címer pajzsa más alakú. Rev. a szent kezében ferdén tartott hosszú alabárd.
- 324.** Av. Gyk. a Madonna belső kör nélkül félholdon, baljában lilomos kormánypálca, alul a kir. cs. czimere, körirat: IOHANES * — * D * G * R * VNGA Rev. Szt. László nagy bajuszzal és hosszú szakállal, old. jegyek, belső kör nélkül. A rajz a 322., 323. számokhoz hasonló.
- 325.** Av. A Madonna félholdon, baljában mellére hajlított kis országmával, alul rendes alakú címerpajzsban ágaskodó egyszarvú, Martinuzzi György kincstartó családi czimere. Rev. Szent László jobbfelé nézve maga előtt tartott hosszú alabárdal, old. pvj.
- 326.** Av. Kettős gyk. bevágott oldalú koronás címerpajzs a magyar csíkokkal s a kettős kereszttel kétszer-kétszer, a szív-pajzsban a váltakozó farkas és egyszarvú szintén kétszer-kétszer, old. pvj.; körül: * IOANNES * DEI * G * REX * HVNGARIE Rev. a Madonna 321—324. sz., de PATRONA * HV—NGARIE * és évszám. alul kivágott oldalú pajzskában a farkas.

327. Av. mint 326. Rev. mint 323.

328. Av. Vk. és gyk. címerpajzs az 1—3. mezőben a magyar csíkokkal, a 3-ik mezőben a kettős kereszttel, a negyedikben a dalmát leopárdfőkkel; körül: IOANNES · DGRVNGAR 1530. Rev. Vk. és gyk. a madonna, old. pvj.; körül: PATRONA · VNGARIE Reichel. Rupp 620.

Negyed aranyforint.

329. Av. gyk. négyelt pajzs a magyar csíkokkal, a dalmát leopárdfőkkel, a kettős kereszttel s a Zápolya-farkassal oldalt apró X—X. Rev. Madonna félig, félholdon, feje körül dicsfénnel, oldalt pénzverőjegyek N—G.

Garas.

330. Av. kettős gyk. fátyolos Madonna, jobbán a kis Jézussal, oldalt pvj. körül; ✱ IOHANNES ✱ D ✱ G ✱ R ✱ VNGARIE ✱ Rev. kettős gyk. négyelt pajzs, az első és harmadik mezőben a magyar csíkokkal, a harmadikban a kettős kereszttel s a negyedikben a dalmát leopárdfőkkel, középen a szív-pajzsban a Zápolya-farkas; körül ✱ MONETA ✱ NOVA ✱ ANNO ✱ DOMINI: 1527 M. N. M. Ugyanez mint piéfort az Egger-testvéreknél (Bécsben, 1906 decz. 12—15.) előtérvezett gyűjteményben 367. szám, 16—12 gramm súlyban. Jelenleg Nuber K. F. birtokában.

Denárok.

331 A Av. V. és gyk. a négyelt címerpajzs, mint 330. körirat: ✱ IOHANNES ✱ R ✱ VNGAR ✱ 1527. Rev. kettős gyk. a koronás fejű Madonna jobbára a kis Jézussal; old. pvj. PATRONA ✱ — ✱ VNGARIE.

331 B Av. Mint előbb, a köriratban némi eltérés, a címér felett s oldalainál apró karikák. Ugyanezen évszám. Rev. Mint előbb, de a Madonna ruháján apró betűkkel vésett 1527 (!)

331 C Rev. Mint előbb, de az ismétlődő évszám a Madonna lábai alatt az érem alsó szélén.

332. Av. V. és gyk. különféle alakú bevágott oldalú címerpajzs, ugyanazon jelvényekkel, mint előbb.

333. Av. mint a 331. sz. Rev. a Madonna lábai alatt kettős iv.

334. Piéfort. Av. V. és gyk. kanyargós alakú címerpajzs a rendes jelvényekkel. Rev. a Madonna lábai alatt iv. Rupp 601.

335. Av. Gy. és vk. szivalakú pajzs hullámos alakú koronával. Rev. mint 331 A.

336. Av. A címér második mezejében oroszlán.

337. Av. A címerpajzs második mezejében oroszlán, a szív-pajzsban lengyel sas.

338. Av. Négyelt pajzs az első mezőben a magyar csíkok, a másodikban a dalmát leopárdfők, a harmadikban a kettős kereszt, a negyedikben a Zápolya-címér, körül három csillag.

339. Av, a címérben ugyanazon alkatrészek, kívül csillagok nélkül. Rev. a Madonna lábai alatt apró pajzs kereszttel és koronás fejfel.
340. Av. A címér alkatrészei mint előbb, a köriratban: VNDAR. Rev. a Madonna térdig, koronás feje körül dicsfény, alul kis címerpajzs, mint 339. sz.
341. Piéfort. Rev. mint 340, de a Madónna dicsfény nélkül. Rupp 603.
342. Av. Négyelt címerpajzs az első mezőben a Zápolya-címér, a másodikban oroszlán, a harmadikban kettős kereszt, a negyedikben a magyar csíkok; a címér felett ötágú korona, a Madonna oldalán s lábai alatt pvj.

Obulusok.

- 343 A Av. Négyelt címér, szív-pajzs-szal, mint 331, felül s oldalt rozetták. Rev. a Madonna mellképe koronás feje körül glóriával, old. pvj.
- 343 B Av. gyk. négyelt címerpajzs, szív-pajzs-szal, mint előbb, de a pajzs felett évszám: 1527. Rev. A Madonna térdképe félholdon; koronás feje glóriával, oldalt a pvj. felett egy-egy rozetta. M. N. M.

Kontramárkás aranyforintok.

Ősidők óta ismétlődő gyakorlat, hogy államok, vagy bizonyos kereskedelmi központok, a beözönlő idegen pénzfajok forgalmát valami próbával, vagy jeggyel ellenőrzik, illetőleg azon éremfaj helyi érvényét biztosítják. E korszak magyar érmei között csak aranyforintokat ismerünk, melyek ellenjegyekkel (kontra márka, contre marque) vannak ellátva. Régóta ismeretese a Riga és Danzig bélyegeivel felülvert aranyak s csak újabban kerültek felszínre az alább bemutatott példányok, egyik egy A betűvel, a másik egy török írású ellenjeggyel.

344. I. Mátyás aranya; v. ö. 13. tábla 208 G számmal, Riga város ovális bélyegével (két keresztbe helyezett kulcs) a hátlaapon szent László feje alatt. M. N. M.
345. I. Mátyás aranya; v. ö. 13. tábla 208 G számmal, Danzig város ovális bélyegével (korona alatt két egymásföle helyezett keresztke) a hátlaapon szent László jobbkeze alatt. M. N. M.
346. II. Ulászló aranya; v. ö. 17. tábla 260. A számmal, Danzig város ovális bélyege szent László baltérde mellett. M. N. M.
347. Zápolya János aranya; v. ö. 24. tábla 323. számmal, Danzig város ovális bélyege szent László lábai alatt. M. N. M.
348. I. Mátyás aranya; v. ö. 13. tábla 210. számmal. Kerek bélyeg A betűvel, fejére állított helyzetben az előlapra verve a bold. szűz jobb karján. (A jegy jelentése ismeretlen) Héderváry-gyűjtemény.
349. I. Mátyás aranya: v. ö. 13. tábla 205. számmal. Török betűs ellenjegy, az előlaapon a hollós címerképre verve. Jelentése alkalmasint: raidzs = érvényes. M. N. M.

Átírás: Kn(ja)z' vel(i)ki-Ivan Vaszilje(vics)=Ivan Vasziljevics nagyfejedelem (uralkodott 1462—1505) Rev. kettős gyk. czímerpajzs (v. ö. I. Mátyás 204 A és B); a cirill-betűs körirat átírása: Kn(ja)zja v(e)l(i)kog(o) Ivana Ivanovics(a) vszeja Ruszi(i)=Ivan Ivanovics egész Oroszország nagyfejedelemé (t. i. a veret; uralkodott 1505—1533). Az érem e szerint nem Mátyás király életében veretett. Egyetlen ismert példány (lyukas) a szentpétervári Eremitazsban.*

359. II. Ulászló nevével; v. ö. 18. tábla 261 B sz. de oldalt kettős virágdísszel.

360. Ugyanannak nevével; v. ö. 18. tábla 261 A, de a Madonna lábai alatt czímer, mint 262 B.

361. II. Lajos nevével; talán 21. tábla 292. sz.

362. Ugyanannak nevével; v. ö. 21. tábla 294. sz.**

Zsetonok.

A vegyesházi királyok éremsorozataihoz kapcsolódik még egy csoport, mely réz-zsetonokat tartalmaz (bányajegyek?) Ezeket I. Lajos és Zsigmond királyok korába helyezhetjük, kettő kivételével, melyek korát nem határozhatjuk meg (Hunyadiak kora?)

363 A Av. kettős gyk. a magyar anjou-czímerpajzs, felül karika két pont között, körül német legenda: * ROR * GOT * VI * SER * * * Rev. kettős gyk. kettős kereszt, ágai közt négy karikával, körül: GET * KVT * VOR * : ER * *

363 B Ugyanazon előállítás, de a körírás retrograd irányban.

364. Av. kettős gyk. az anjou-magyar czímerpajzs, felül karikával, körirat: RVR háromszor rozetták között. Rev. kettős gyk. a kettős kereszt, karjaiban hat karikával, körül váltakozó rozetták és 8-as jegyek hatszor.

365. Av. kettős v. körben a magyar czímerpajzs, körül: SIGISMUNDI · REX · ROMANORVM : Rev. kettős vk. kettős kereszt, körül: ✠ MORITZ · VNGARIE · ET · QVETAR

366. Av. kettős gyk. jobbra néző ágaskodó cseh oroszlán, körül: ✠ SIGISMUNDI · R · VNGARIE Rev. kettős gyk. kettős kereszt, körül: ✠ MORITZ · D · G · R · VNGARIE

367. Av. kisebb mint 365. sz. Rev. mint 364. sz.

* Először ismertettem a Numizmatikai Közlöny II. 1903. évf. 86. l.

** Kiegészítésül a magyar aranyak főalakja szent László ikonográfiájára vonatkozólag a következő rövid áttekintést foglaljuk még össze. Mária aranyain a dolmány gombsorral vagy anélkül ábrázoltatik, a vállon két gomb mintegy fibula gyanánt szolgál. Zsigmondoknál a sasos fajon a mell gombsorral vagy simán, az oroszlanos fajon mindig gombok nélkül (a derékon pont.) I. Ulászlókon balról kardmarkolat, mell sima vagy gombsorral; Alberteken mell gombsor nélkül, derékon furáshoz hasonló köröcske ponttal (a bélyegvésés nyoma). Hunyady Jánosokon mell mindig gombos, néha kardmarkolat; V. Lászlókon sima mell, a dolmány alja egyenes vonallal jelezve, vagy gombos mell s kétsoros gyönggyel díszített öv, kardmarkolat. Mátyásokon sima és gombos mell (mélyített gombsor) kardmarkolat, elő- vagy hátlap közepén pont, néha jobbról keresztalakú kardmarkolat; II. Ulászlókon sima vagy gombos mell, gombsor mélyítve, kardmarkolat Zápolyáig soha.

368. Kettős vk. magyar címertpajzs három karika között, körül: váltakozó rozetták és karikák. Piéfort, súlya: 1570 gr.
369. Av. kettős vk. hasábozott címertpajzs a magyar csíkokkal s a halmokon álló kettős kereszttel; körül 17 rozetta. Rev. 16 rozetta között jobbra néző emberfő (szerecsenfő ?)
370. Av. 17 rozetta, a magyar címert, mint 369. sz. Rev. jobbra néző, ágaskodó cseh oroslán.

SAJTÓHIBÁK ÉS POTLÁSOK.

3. oldal, 10. sor. «Féher» helyett olvasd: *Fejér*.
8. oldal, 6. sor «antonom» helyett olvasd: *autonom*.
14. oldal, 29. sor «karikával» helyett olvasd: *csillaggal*.
18. és 19. oldalon a számozás nem felel meg a táblák helyes számozásának. Olvasd tehát:
119.	helyett	119 A.
120.	»	119 B.
121.	»	120.
122 A.	»	121.
122 B.	»	122.
122 C.	»	123.
123 A.	»	124 A.
123 B.	»	124 B.
124 A.	»	125 B.
125 B.	»	125 C.
21. oldal, 5. sor alulról; pótlendő: ismeretes egy réz piefort: Mont. 332 k.
26. » 5. » » » ismeretes egy rossz ezüstmől vert piefort: Mont. 356 a.
31. » 20. » felülről » » ismeretes egy ezüst piefort: Mont. 383 b.

Róbert Károly (1308—1342).

Arany forintok.

1

2

Garasok.

3

4

5

6

7

Denárok és obulusok.

8

9

10

11

12

Róbert Károly (folytatás).

Denárok és obulusok.

13

14

15

16

17

18

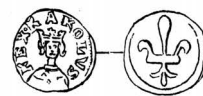
19

20

21

22

23

24

25

26

27

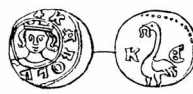
28

29

30

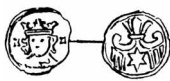
31

32

33

34

35

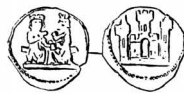
36

37

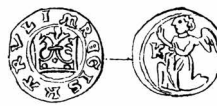
38

39

40

41

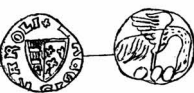
42

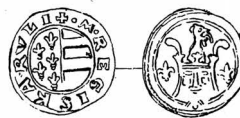
43

44

45

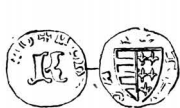
46

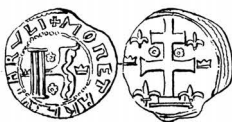
47

Róbert Károly (folytatás).

Denárok és obulusok.

48

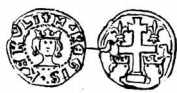
49

50

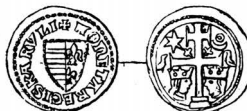
51

52

53

54 A

54 B

55

Buda város érmei.

56

57

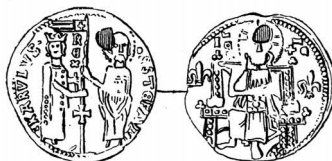
58

59

60

Szerbia.

61

I. Lajos (1342—1382).

Aranyforintok.

62

63

64 A

64 B

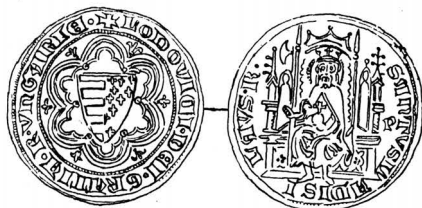

65

66

Garasok.

67

68

69

70 A

70 B

Denárok és obulusok.

71

72

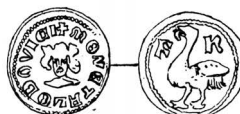
73

74

75

76

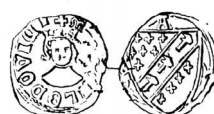
77

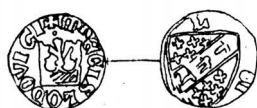
78

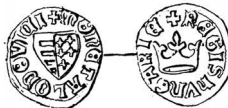
79

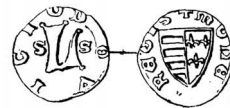
80

81

82

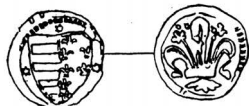
83

I. Lajos (folytatás).

Denárok és obulusok.

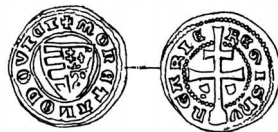
84

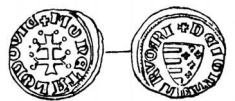
85

86

87

88

89 A

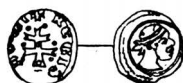
89 B

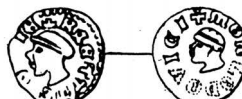
90

91

92

93

94 A

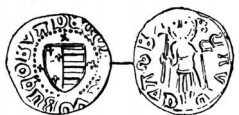
94 B

94 C

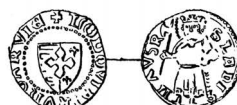
94 D

94 E

95 A

95 B

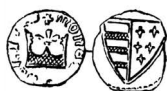

96

7

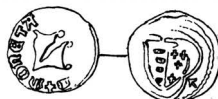
Buda város érmei:

98

99

100

101

I. Lajos (folytatás).

Tartományi érmek:

Cattaro.

102 A

102 B

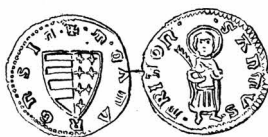

102 C

102 D

Rézpénz.

103

Zara.

Rézpénzek.

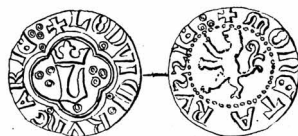
104

105

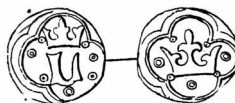
Russia.

Ezüstgaras.

106

Rézpénz.

107

Lengyelország.

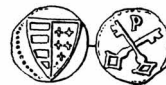

108

109

Posen város.

110

Mária (1382—1385).

Aranyforintok.

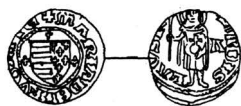

111

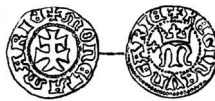

112

Denárok és obulusok.

118

114

115

116

117

Zsigmond (1386—1437).

Aranyforintok.

118

119 A

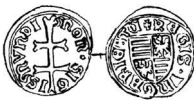

119 B

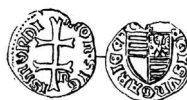
Denárok, obulusok és kvartingok.

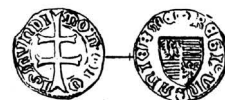
120

121

122

123

124 A

124 B

125 A

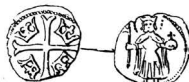
125 B

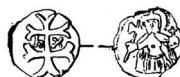
125 C

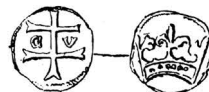
126

127

128

129

Durazzói vagy Anjou — László (1386—1414).

130

*Albert (1437—1439).**Aranyforintok.*

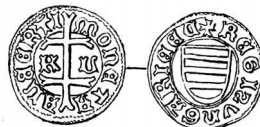
131

132

Denárok és obulusok.

133

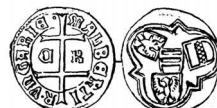
134

135 A

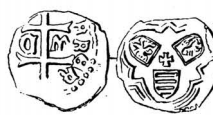
135 B

135 C

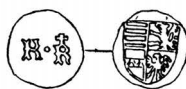
136 A

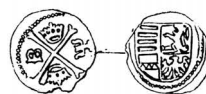
136 B

137

138

139

I. Ulászló (1440—1444).

Aranyforint.

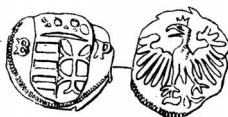

140

Denárok és obulusok.

141

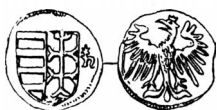
142

143 A

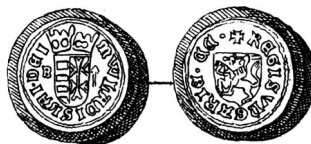
148 B

144

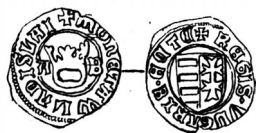
145 A

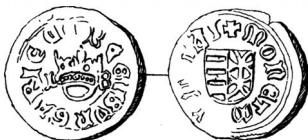
145 B

145 C

146 A

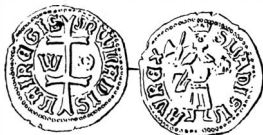
146 B

146 C

146 D

147

148

149 A

149 B

149 C

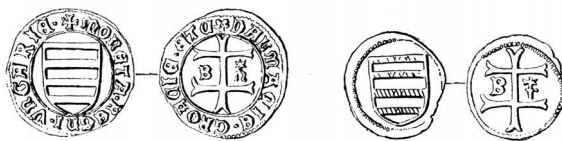
150

151

Kormány-köz (1444—1446).

Denár és obulus.

152

153

Hunyadi János kormányzó (1446—1453).

Aranyforintok.

154 A

154 B

155

Denárok és obulusok.

156

157 A

157 B

157 C

158 A

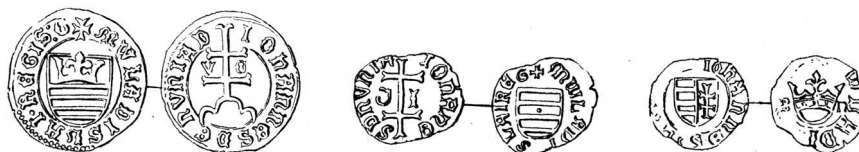
158 B

159

160

161

Hunyadi János és I. Ulászló nevével.

162

163

164

Hunyadi János és V. László nevével.

Hunyadi János és Brankovics György nevével.

165

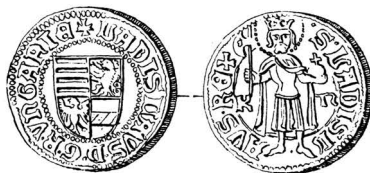
166

167

168

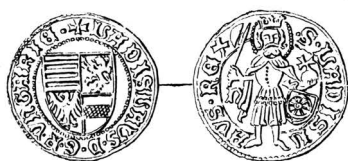
V. László (1453—1457).

Hármas aranyforint.

169

Aranyforintok.

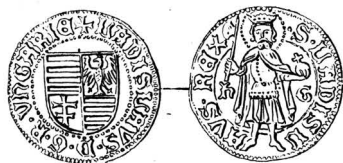
170

171

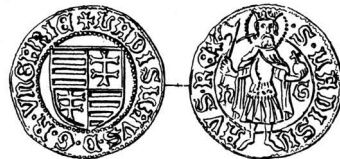
172

173

174

175

176

Denárok és obulusok.

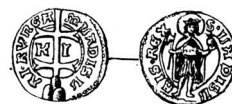
177

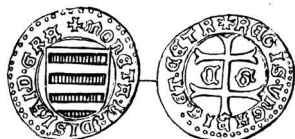
178

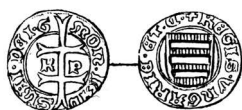
179

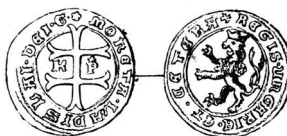
180

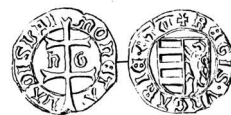
181

182

183

184

V. László (folytatás).

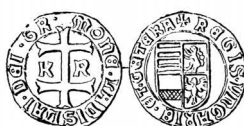
Denárok és obulusok.

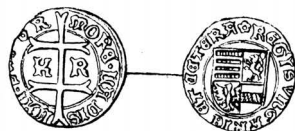
185

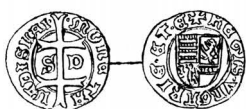
186

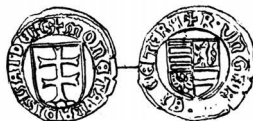
187

188

189

190 A

190 B

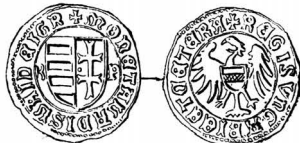
191

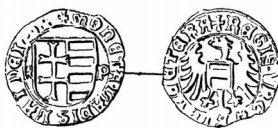
192

193

194 A

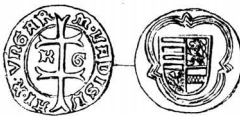
194 B

194 C

195

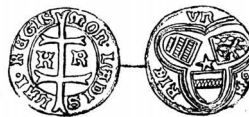
196

197

198

199

200

201 A

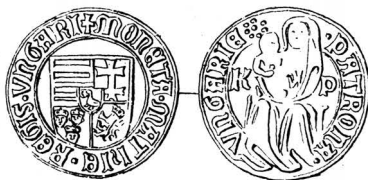
201 B

202

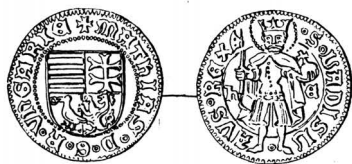
I. Mátyás (1458—1490).

Kettős aranyforint.

203

Aranyforintok.

204 A

204 B

205

206

207

208 A

208 B

208 C

208 D

208 E

208 F

208 G

208 H

208 I

209 A

209 B

209 C

210

Negyed aranyforintok.

211

212

I. Mátyás (folytatás).

Garasok.

218 A

218 B

218 C

218 D

218 E

218 F

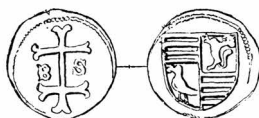
218 G

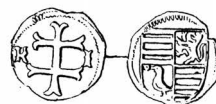
Denárok és obulusok.

214

215

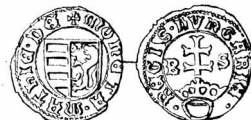
216

217

218

219

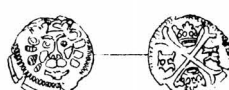
220

221

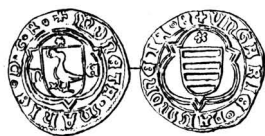
222

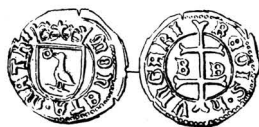
223

I. Mátyás (folytatás.)

Denárok és obulusok.

224

225

226

227

228

229

230

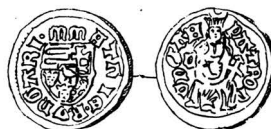
231

232

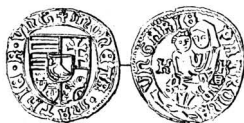
233 A

233 B

234

235 A

235 B

236

237

238

239 A

239 B

240

241

242

243

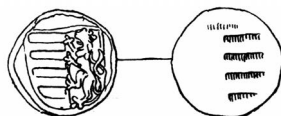

244

I. Mátyás (folytatás).

Tartományi érmek:

Csehország és tartományai.

245

Szilézia.

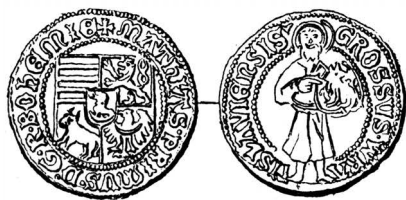

246

247

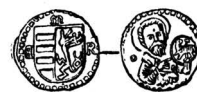
Boroszló.

248

249

250

Jägerndorf.

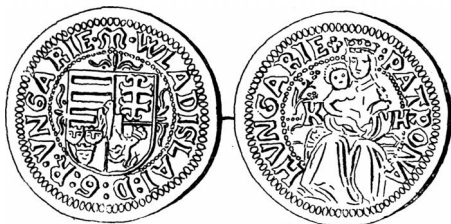
251

252

II. Ulászló (1490—1516).

Ötszörös aranyforint.

253

Kettős aranyforint.

254

Aranyforintok évszám nélkül.

255 A

255 B

255 C

255 D

255 E

255 F

255 G

255 H

255 J

255 K

255 L

255 M

255 N

255 O

255 P

255 R

255 S

256

257

258 A

258 B

II. Ulászló (folytatás).

Aranyforintok évszámmal.

259 A

259 B

259 C

260 A

260 B

261 A

261 B

261 C

261 D

262 A

262 B

263

Negyed aranyforintok.

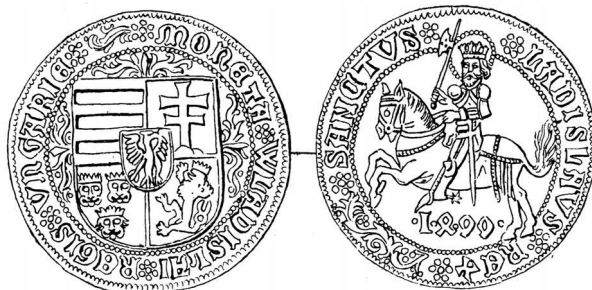
264

265

II. Ulászló (folytatás).

Tallérbélyegek arany és ezüst veretben.

266

267 A

267 B

268

269 A

269 B

269 C

II. Ulászló (folytatás).

Garasok.

270 A

270 B

271

Denárok évszám nélkül.

272 A

272 B

272 C

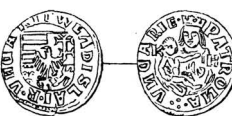
272 D

273

274

275

276

Denárok évszámmal.

277

278 A

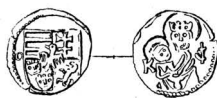

278 B

278 C

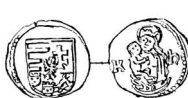
Obulusok.

279

280

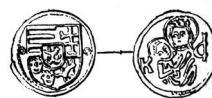
281

282

283

284

Próbaveretek:

Hármas aranyforint és tallér.

285

Ezüstforint.

286

II. Lajos (1516—1526).

Hármas aranyforint.

287

Kettős aranyforint és aranyforint.

288

Aranyforintok.

289

290

291

292

293 A

293 B

294

295

296 A

296 B

297

298 A

298 B

Garas.

299

II. Lajos (folytatás).

Arany és ezüst próbaveretek.

300

301

302

303

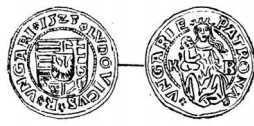
304

II. Lajos (folytatás).

Denárok.

305

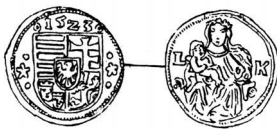
306 A

306 B

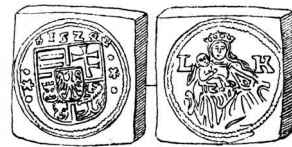
307

308 A

308 B

308 C

309

310

311

312

313

Obulusok.

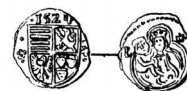
314 A

314 B

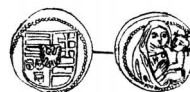
315

316

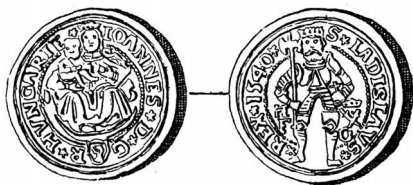
317

318

Zápólya János (1526—1538).

Tizes aranyforint.

319

Hármas aranyforint.

320

Aranyforintok.

321 A

321 B

322

323

324

325

326

327

328

Negyed aranyforint.

329

Zápolya János (folytatás).

Garas.

830

Denárok.

831 A

831 B

831 C

832

833

834

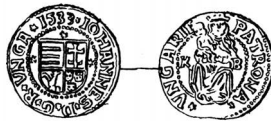
835

836

837

838

839

840

841

842

Obulusok.

843 A

843 B

Kontramárkás aranyforintok.

Riga város kontramárkájával:

I. Mátyás aranyforintja.

344

Danzig város kontramárkájával:

I. Mátyás aranyforintja.

345

II. Ulászló aranyforintja.

346

Zápolya János aranyforintja.

347

„A“ betűs bizonytalan kontramárkával.

Török kontramárkával.

I. Mátyás aranyforintja.

348

I. Mátyás aranyforintja.

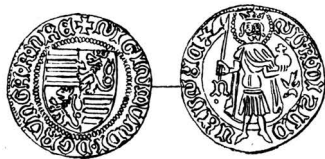
349

Utánzatok.

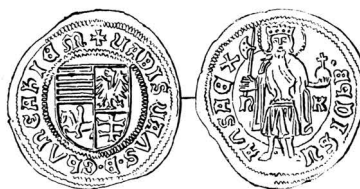
Aranyforintok.

Zsigmond.

I. Ulászló.

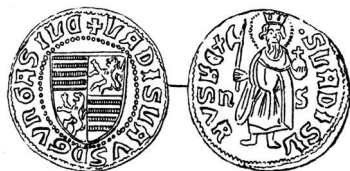

350

351

V. László.

352

353 A

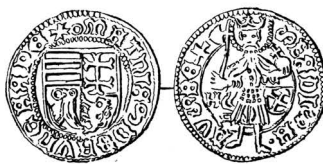

353 B

I. Mátyás.

354 A

354 B

355

356

357

358

II. Ulászló.

359

360

II. Lajos.

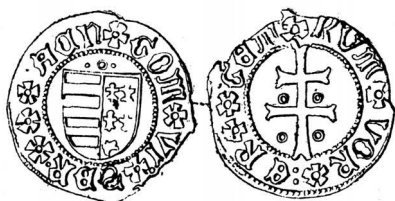
361

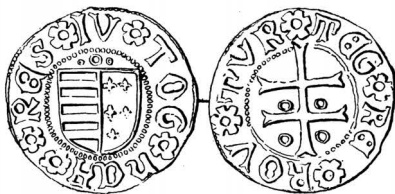
362

Zsetonok.

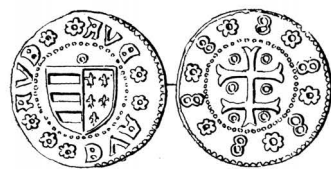
I. Lajos.

363 A

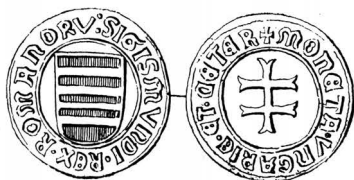

363 B

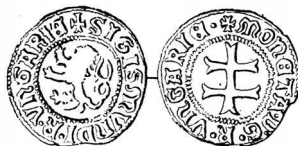

364

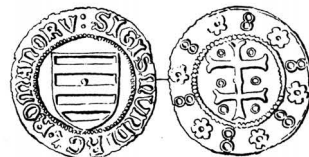
Zsigmond.

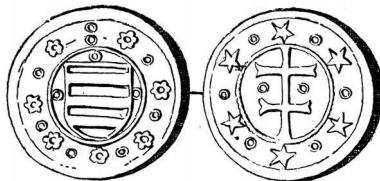
365

366

367

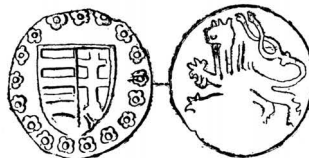

368

Bizonytalanok.

369

370